8-a JARO, N-o 374/375



LEIPZIG, 3. / 12. 1931

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA
KULTURA KAJ INTERHELPA ORGANIZO DE PROLET-ESPERANTISTOJ

APERAS SEMAJNE | REDAKTEJO: 14, av. de Corbéra, Paris 12e. – GVIDANTO: E. Lanti. – SIDEJO DE PLENUM-KOMITATO DE SAT: 23. rue Boyer, Paris 20e. – ADMINISTREJO: R. Lernner, Kolmstr. 1, Leipzig O 27 (Germanio) | APERAS SEMAJNE

LA HISTORIO PRI MIA MORTO.

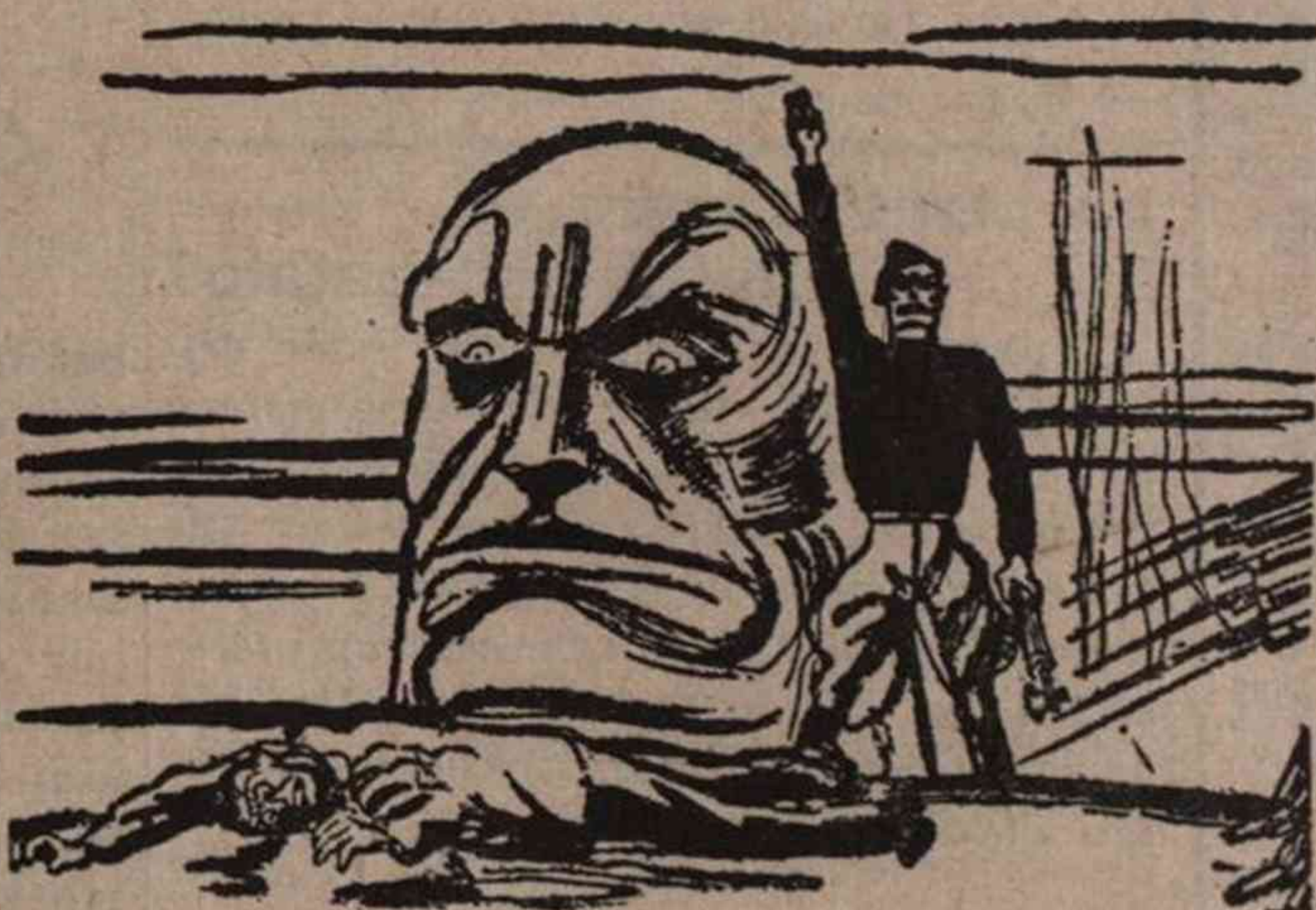
La morala k politika testamento de la aviadisto De Bosis, kiu la 4-an de oktobro ĵetis 400 000 kontraŭfaŝistajn flugfoliojn sur la italian ĉefurbon.

La kuraĝa kontraŭfaŝista aviadisto De Bosis pagis per sia vivo la heroan flugon al Romo, kies kvartaloj estis superŝutataj per flugfolioj vokantaj al ribelo kontraŭ la faŝista reĝimo. Kun plena konscio li oferis sian vivon; li eĉ intence limigis sian provizon da esenco senprudente, por povi transporti kiom eble plej grandan kvanton da flugfolioj. Diversaj hipotezoj stariĝis pri la kaŭzo de lia morto, ĉu tiu pri ekhalto de la motoro pro elĉerpiĝo de la esenco, ĉu tiu, ke li flugis tro malalte k englutiĝis en la maro, ĉu fine tiu, ke faŝistaj aviadistoj atingis lin per pli potencaj maŝinoj k pafmortigis lin. Nenion precizan k certan ni scias pri tio; ni nur scias, ke li admirinde k je la plej granda konsterno de la faŝistaj estraroj plenumis tiun taskon, al kiu pelis lin lia interno. Kaj tio certigas al li honoran lokon en la vicoj de la batalantoj kontraŭ subpremo k tiraneco. Jen ekstrakto el la testamento, kiun li skribis unu tagon antaŭ la fatala flugo:

„. . . Tamen, ni ne iros por ĉasi ĥimerojn, sed por porti sciigon de libero al sklavigita popolo transe de la maro . . . . Ni iras al Romo por disvastigi en plena aero tiujn parolojn pri libero, kiuj depost sep jaroj estas malpermesitaj kiel krimo. Kaj oni scias pro kio, ĉar se oni ilin permesus, ili ŝancelus la faŝistan tiranecon en kelkaj horoj.

„Ĉiuj reĝimoj de la tero, eĉ la afgana aŭ la turka, lasas al siaj subuloj iomete da libero. La faŝismo sola, por sin defendi, estas devigata nuligi la pensadon. Oni ne povas riproĉi al ĝi puni la fidon al la libero k la fidelon al la konstitucio pli severe ol la patromortigon: ĝi estas la sola ŝanco por pludaŭri. Oni ne devas riproĉi al ĝi esti deportinta milojn da civitanoj senprocese aŭ esti distribuinta dum kvar jaroj sep mil jarojn da enkarcerigo: kiel ĝi povus regi liberan popolon, se ĝi ne obeigus ĝin per teroro kun sia nigra garnizono el kvar cent mil dungitaj mortigistoj?

„La faŝismo ne havas alternativon. Se eĉ nur malmulte oni akceptas ĝian vidpunkton, oni estas devigata deklari kun ĝia apostolo Musolini: „La libero estas putra kadavro.“ Se oni nur iom deziras ĝian pluigon, oni devas aprobi la murdon al Mateoti, la rekompencon por liaj murdintoj, la detruon al ĉiuj italiaj ĵurnaloj, la ruinigon de la domo de Kroce, la miliardojn elspezitajn por la spionado k por la spion-provokistoj, mallonge, la glavon de Damoklo pendigitan super la kapo de ĉiu civitano.



„Jes, mi scias, ke la aŭstroj en 1850, la burbonoj k la aliaj tiranoj de Italio neniam alvenis al tio. Ili neniam deportis homojn senprocese; la tuta sumo da kondamnoj diktitaj de iliaj tribunaloj neniam atingis la nombron de 7000 jaroj dum kvar jaroj. Precipe, ili neniam rekrutigis en sia murdista armeo la filojn mem de siaj viktimoj, kiel tion faras la faŝismo, kiu forŝiras iliajn infanojn al ĉiuj familioj (eĉ liberalulaj k socialistaj), depost la aĝo de ok jaroj, por trudi al ili la ekzekutistan uniformon k doni al ili barbaran militistan edukadon. „Amu la fusilon, adoru la maŝinpafilon k ne forgesu la ponardon“, tion skribis Musolini en unu artikolo por la infanoj.

„Oni ne povas samtempe admiri la faŝismon k bedaŭri ĝiajn ekscesojn. Ĝi ekzistas nur dank' al siaj ekscesoj. Ĝiaj ekscesoj estas ĝia logiko. Por la faŝismo la logiko de ĝia ekzisto estas gloregi la dungitan murdiston k vangofrapi Toskanini. Oni diris, ke la murdo al Mateoti estis eraro: de faŝista vidpunkto ĝi estis genia ago. Oni diris, ke la faŝismo malpravas apliki la torturon por trudelpremi konfesojn el siaj malliberigitoj; sed, se ĝi volas vivi, ĝi ne povas agi aliel.

„ . . . La faŝismo komprenis ĉion tion, k, depost sep jaroj, Italio estas transformita en grandan malliberejon, kie oni lernigas al la infanoj adori siajn proprajn katenojn k kompati tiujn, kiuj ne estas enĉenigitaj. La gejunuloj dudekjaraj ne povas memori plu la antaŭan reĝimon. La nomo de Mateoti al ili estas preskaŭ nekonata. Depost la aĝo de 13 jaroj oni instruis al ili, ke la homoj ne havas rajtojn, krom la privilegioj, kiujn, laŭ sia kaprico, konsentas al ili la ŝtato.

„Sed oni ne devas kredi, ke Italio lasas sin trompi. La pruvo, ke ĝi estas, en tre granda plimulto, profunde kontraŭfaŝisma, estas donita al ni per la reĝimo mem, per la timo, kiun ĝi montras, per la sovaĝego, per kiu ĝi pun-

as la plej etan manifestadon de la libera penso. La reĝimoj, kiuj sin sentas fortaj, ne bezonas sin turni al tio. . . ."

Post parolado pri siaj antaŭaj klopodoj efike batali kontraŭ la faŝismo k sia unua malsukcesa flugo, kiun li devis interrompi pro akcidento, li daŭrigas:

„Mi ne plu povis kalkuli kun la surprizo, kiu signifis mian veran ŝancon. Malgraŭ tio Romo fariĝis por mi kiel la Kabo Horn por la „fluganta holandano": viva aŭ malviva mi ĵuris tien alveni. Mia morto, kvankam teda por mi persone, kiu havas tiom da aferoj plenumendaj, povos nur plialtigi la sukceson de l'flugo. Ĉar la danĝeroj estas ĉiuj en la reira vojaĝo, ĝi povos alveni nur, post kiam mi elliveris miajn kvar cent mil leterojn, kiuj estos nur tiom pli bone „rekomenditaj":

„Ĉion konsiderante, temas doni malgrandan ekzemplon de kuraĝo k altiri la atenton de miaj kuncivitanoj al la realo de ilia situacio. Mi opinias, ke por ke la faŝismo falu, estas bezonata dudeko da junuloj, kiuj oferas sian vivon kun la celo veki la spiriton de l'italoj. Dum la epoko de l'Renaskiĝo oni kalkulis po miloj la junulojn pretajn al la ofero, hodiaŭ ekzistas nur tre malmultaj da ili. Kial? Ne pro tio ke la kuraĝo de l'hodiaŭaj junuloj estas malsupera al la kuraĝo de iliaj patroj. Sed ĉar neniu konsideras serioze la faŝismon. Ĉar ĉiuj kalkulas je tre proksima fino de la faŝismo k opinias, ke estas senutile oferi siajn vivojn por rapidigi la finon de reĝimo destinita disfali rapide. Estas erare. Oni devas morti. Mi esperas, ke multaj aliaj min sekvos k sukcesos fine impresegi la publikan opinion."

Kaj li finis antaŭvidante sian morton, jene: „ . . . Mia aviadilo nur faras 150 kilometrojn hore, dum tiuj de Musolini faras 300. Ekzistas 900 da ili, k ĉiuj ricevis la ordonon faligi je ĉiu ajn prezo per maŝinpafiloj ĉiun suspektan aviadilon. Se nur iom miaj kontraŭuloj min konas, ili devas scii, ke post mia unua provo mi ne malpersistis. Se s-ro Balbo[1] faris sian devon, ili estas tie k atendas min. Tiom pli bone: mi pli valoros malviva ol viva. — *Laŭro de Bosis.*"

Kompiilita laŭ „Italia" de N.B.

[1] Faŝista ministro. — *Red.*

Por ŝtopi la breĉon en la buĝeto de SAT

5. listo:

15396	Bout (Rotterdam)	guld.	1.–
17403	Koopman (Rotterdam)	guld.	1.–
17011	Eerdmans (Rotterdam)	guld.	0.50
16603	Haan (Schiebroek)	guld.	2.–
1940	Pieperiet (Enschede)	guld.	1.–
13412	Leeuw (Enschede)	guld.	1.–
	Geest (Enschede)	guld.	1.–
	de Jonge (Enschede)	guld.	0.25
670	de Brùin (Enschede)	guld.	2.50
4691	Sampson (Torquay)	ŝil.	6/–
17033	Lebec (Parizo)	fr.fr.	20.–
	Coldefy (Aulnay)	fr.fr.	25.–
	Flottes (Parizo)	fr.fr.	2.25
	G. Nefzger (München)	mk.g.	1.–
17472	A. Nevenzeel (Maastrich)	guld.	1.–
17473	M. Demmenie (Maastrich)	guld.	1.–
	B. (L.)	guld.	10.–
15601	Rabl (Frankfurt)	mk.g.	1.50
2461	Artiga (Zaragoza)	mk.g.	5.62
Lab.Esp.Grupo	(Wormerveer)	guld.	12.42
4226	Osterholm (Malmö)	kr.sv.	2.–
13132	Norman (Malmö)	kr.sv.	1.–
17497	Jönsson (Malmö)	kr.sv.	2.25
11067	Wagner (Stuttgart) kolektlisto	mk.g.	25.–
164	k 1053 E. E. k T. Yelland (Aspremont)	fr.fr.	50.–
	B. Eriksson (Skoghall)	kr.sv.	2.–
	E. Johansson (Skoghall)	kr.sv.	2.–
	Sekcio Amsterdam II	guld.	7.35
	Sekcio Amsterdam V	guld.	13.87
	Sekcio Amsterdam V (el ŝparkesto)	guld.	5.13
	J. Bauer (Innsbruck)	ŝil	2.–
	Derby'aj BLEA- k SAT-anoj	ŝil.	20.–
15390	P. Arbenz (Lausanne)	mk.g.	1.–
	SEA-anoj (Leipzig)	mk.g.	2.40
5289	Cavaille (Lyon)	fr.fr.	10.–
16750	Förster (Bielefeld)	mk.g.	3.34
SAT-Rondo	(Nynäshamn)	kr.sv.	7.–
Esp.Klubo	„La Tagiĝo" (Boras)	kr.sv.	5.–
	A. Emanuelson (Boras)	kr.sv.	5.–
	S. Anderson (Boras)	kr.sv.	0.50
	N. Svenson, S. Karlson, A. Andreasson, I. Anderson, J. Cooper, E. Helander, A. Olson, B. Häkanson, ĉiuj el Boras, po 1 kr.sv. =	kr.sv.	8.–
14598	E. M. M.	ŝil.	20/–
11576	L. Judd (Luton)	ŝil.	1/–
7144	A. Atkinson (Luton)	ŝil.	1/–
4304	J. Sulsky (Harpenden)	ŝil.	5/–
	E. Weber (Enschede)	guld.	0.75
13142	H. Grahn (Linköping)	kr.sv.	3.–
16959	v. d. Plas (Rotterdam)	guld.	0.65
	Societo de Esp.Laboristoj (Oslo) kolekto	kr.norv.	15.–

La „funt"-batalo aŭ la „klas"-batalo?

Kvankam tiu ĉi artikolo estis originale verkita okaze de la registara baloto en Britio, ni samopinias kun la tradukinto, ke ĝia esenco havas pli ĝeneralan signifon k ke la en ĝi esprimitaj konsideroj povas esti aplikataj al similaj cirkonstancoj en multaj aliaj kapitalistaj landoj. Sekve ĝia aperigo ĉi-loke ŝajnas al ni konvena.

Red.

Kial la kapitalistoj okazigis la britan ĝeneralan baloton? Por eviti la efektivan batalon de l'amaso kontraŭ la kapitalistaj atakoj; por sekretigi la efektivajn celojn de la kapitalistaj diktatoreco k atakoj; por gvidi la gigantan amasan movadon en la familiaran stilon de la parlamenta „demokrateca" trompaĵo.

Unue la „nacia" registaro fariĝis. La programo kontraŭ la laboristoj komencis funkcii. La kapitalista diktatoreco havas plenan agliberon. Ĝia polica diktatoreco havas plenan agliberon. La salajr-malpliigoj estis efektivigataj ĉiuflanke kun senkompata perforto. La laboristoj estis rabitaj, malsatigitaj, batitaj.

Kaj, dum tiu batalo okazas, la reprezentantoj de la kapitalistaj partioj, de la rabistoj, venas ridetante al la laboristoj k petas: „Donu al ni viajn voĉdonojn k aprobu nian agadon." Sed oni estas zorgema k certigas, ke la „elekto" estas enlimigita, en preskaŭ ĉiu okazo, inter kandidatoj, kiuj estas efektive, ĉu ilia partio estas „nacia", „konservativa", „liberala", aŭ „labora", *por* la kapitalistaj malpliigoj, kies maksimuma diferenco estas la diferenco inter politiko de dek dekonoj da malpliigoj k politiko de naŭ dekonoj da malpliigoj. Kaj la rezulto de tia elekto estos deklarita „la volo de la popolo".

Ni devas frakasi tiun trompaĵon. Ni devas proklami la laboristan batalon kontraŭ la kapitalismo, dum la balotoj k poste. Ni nur povas fari tion per



„Britio k la Funto".
(Sovetia desegno)

batalo kontraŭ ĉiuj partioj de l'kapitalismo, per rifuzo esti tirataj en la falsan „elekton" inter ili, farante el la „balota militiro" parton de la pli ampleksa amasa batalo, k per batalo por sendi „klasreprezentantojn" al la parlamento; komunistajn kandidatojn, kiuj iros al la parlamento, ne por helpi administri la kapitalismon k la kapitalistan ŝtaton, sed por malkaŝi k denunci la manovrojn de la kapitalistoj, k esti la voĉo de la postuloj de la laboristoj, k por gvidi la amasan batalon ekster la parlamento.

Kia estas la metodo de l'kapitalista propagando por efektivigi sian balotan trompaĵon? Ĝia metodo estas ĉiam antaŭmeti falsajn, konfuzajn, erarigajn raportojn por kaŝi la klarajn klasajn celojn per batalo atingotajn.

La principaj ideoj de l'kapitalista propagando estas nuntempe trudataj, kiel „la problemo pri la funto", „savo de la funto", „la financa krizo" ktp. Inter tiuj konfuzaj specoj de financa trompado por embarasi la laboristojn, estas kaŝata la efektiva klas-antagonismo.

La „nacia“ registaro estas la partio de la kapitalistoj unuiĝintaj por batalo kontraŭ la laboristoj. Ĉi tion iliaj agoj klare montras per la sperto de ĉiu laboristo.

Sed Makdonald k la reprezentantoj de la „nacia“ registaro ne hezitas elpaŝi por diri, ke ĉio profitigos la laboristan klason. Ili deklaras, ke ili batalas por „savi la valoron de la funto“, k tial, por „savi la salajrojn de la laboristoj.“ La stato de la funto k de l'brita kredito, ili deklaras, havas intereson por la laboristoj; ĉar dependas de ĝi la aĉetpovo de la laboristaj salajroj; pli bone malgranda ofero por daŭrigi tiun normon, ol pogranda malgajno pro „ŝveligo“ da mono.

La laborpartia opozicio (mem ili sin nomas socialistoj) apogas tiun argumenton. Ili sin okupas pri la „problemo pri la funto“ k la brita kredito, pri valutfirmigo k financo; ili proponas „publikan estradon“ super la bankoj (sen la renverso de l'kapitalismo) kiel solvon; aŭ novajn ŝanĝojn en la monpolitiko.

Ni devas rompi ĉi tiun kaŝadon de la efektiva batalo. La reala batalo ne estas la „problemo pri la funto“, sed la problemo pri la klasposedo, kiu estas la kaŭzo de la krizo. La efektiva problemo estas la batalo de la laboristoj kontraŭ la kapitalismo. La senhonta insulta mensogo, kiun Makdonald diris, kiam li esprimis, ke li malaltigas la laboristajn vivrimedojn por savi la laboristajn vivrimedojn, montras lian propran trompon. Same kiel ŝtelisto, kaptata en la ago, kriegas: „Haltu, ŝtelisto!“, unue li rabas la laboristojn, k poste li diras, ke tiu ago donas profiton al la laboristoj.

Sed kiaj estas la faktoj? Makdonald prirabas la laboristajn hejmojn. Sed li savas k daŭrigas la riĉon de la profitistoj, de la altaj financaj k industriaj nobeloj, de la akciuloj k de la bienuloj.

Tio estas la signifo de la batalo por „savi la funton“ — ne „savi la laboristajn salajrojn“, kio nur estas la „demokrata“ vesto. La „nacia“ registaro forprenas la panon de la malsataj laboristoj k familioj, por savi k konservi la milionulojn k profitistojn, k samtempe insulteme proklamas, ke ili agas por la gajno de la laboristaro.

Ĉiu laboristo povas vidi, ke tio nur estas hipokrito. Fakte, la „nacia“ registaro ne savis la funton, samsence, kiel Makdonald parolas, kun la senco pri savo de la laboristaj salajroj. Post elspezo de pli ol 100 milionoj da funtoj dum kelkaj semajnoj por riĉigi la borsajn spekulaciistojn k iliajn proprajn riĉajn subtenantojn (kiuj tiel povas sin mem ŝirmi kontraŭ ia perdo pro la valor-ŝanĝo de la funto), la „nacia“ registaro cedis la bazon de la funto k malaltigis la aĉetpovon de ĉiuj laboristaj salajroj.

Krom la salajro-malpliigoj, la pligrandiĝantaj prezoj estos uzataj por malaltigi la vivnivelon de ĉiuj laboristoj. Poste la funto estos firmigita denove, sur la bazo de la nova malaltigita vivnivelo de la laboristoj. Spite la manovroj, kiuj fariĝas necesaj pro la krizo, la brita kapitalismo ankoraŭ batalas por „savi la funton“ laŭ la senco certigi la maksimuman valoron al la riĉajoj de la kapitalistoj, sed ne laŭ la senco savi la laboristajn salajrojn.

Se oni aŭskultas al la timigaj rakontoj de la kapitalistoj, kiuj diras, kiel la laboristoj en Germanio estis prirabitaj per monŝveligo en la j. 1923 k oni ne vidas la efektivajn fenomenojn de l'nun okazanta rabado, — oni marŝos rekte en la kapitalistan kaptilon.

La kapitalistoj havas cent rimedojn por prirabi la laboristojn, sed hodiaŭ ni devas kontraŭbatali la nunan atakon. Kia estas la esenco de la tuta

ĈU VI JAM REPAGIS vian kotizon por la jaro 1932?

Ne prokrastu ĝin fari, por ke via nomo estu enpresita en la nova JARLIBRO! Varbadu ankau novajn anojn!

trompado en la „problemo pri la funto“? Estas la pretendo, ke la interesoj de la kapitalistoj k de la laboristoj estas identaj.

Per la ruzo de kapitalista propagando, la funto fariĝas simbolo de klasunueco — kiam ĝi estas, efektive, la esprimo k simbolo de la sistemo de rabado al la laboristoj.

La funto estas la unuo de l'brita kapitalista riĉo — la esprimo de havaĵo-posedo k klas-subigo. Sub la kapitalismo oni pagas la britajn laboristojn per funtoj. Tial ili suferas, kiam okazas ĉiu ajn ŝanĝo en la kapitalista politiko, k ĉe ĉiu movo, kiu influas la funton. Sed tio ne signifas, ke la intereso de la laboristoj kuŝas en la subteno al la kapitalismo.

La interesoj de la laboristoj ne estas en la unueco kun la kapitalismo por savi k subteni kapitalistan havon k posedon. La interesoj por la laboristoj estas detrui la kapitalistan posedon k entrepreni riĉigon k produktadon por la laboristoj — la sola solvo al la krizo.

La tuta ruzo de l'kapitalista propagando konsistas el tio, ke oni fiksas la atenton al la „problemo pri la funto“ k financa trompaĵo, k kaŝas la efektivan klasbatalon. Kontraŭ ĉiuj manovroj de l'kapitalista propagando, la laboristoj devas batali kun la klara celo — la laboristoj kontraŭ la kapitalistaj rabistoj.

En la „Ĉiutaga Laboristo“ (Daily Worker) ĉi-supran artikolon skribis *R. P. Dutt*, tradukis *K. Burrell (16925)*.

La laboristaro en Svedio.

En „S-ulo“ aperis tre interesa artikolo de nia K-do Ruus el Estonio. Tiu K-do certe studis la situacion de la laboristaro, k precipe lia diro, ke ĉi tiu ĝenerale ne estas klasbatalema, estas fakto nerefutebla. Vero estas, ke ĉi tie multaj laboristoj, precipe la bonpagataj, ne havas multon komunan kun marksismo, kvankam ili eble akceptas esti nomataj socialistoj.

Ofte svedaj gelaboristoj akceptas burĝajn kutimojn, ŝatas porti modernajn vestojn, viziti unuaklasajn drinkejojn ktp. Ekzemple la Boras-a tipografista organizo antaŭ nelonge festis sian 40-jaran jubileon k por ĝia festeno ne taŭgis la popoldomo, sed la plej luksa burĝa hotelo de la urbo. Menciinde estas ankaŭ, ke la sindikato invitis al tiu festeno ne nur redaktoron de loka socialdemokrata gazeto, sed ankaŭ tiun de l'tutburĝara, unu el la plej reakciaj en la tuta lando. Tiu festeno estis bone vizitata eĉ de membroj, kiuj neniam vizitas niajn sindikatajn kunvenojn; sed inter kelkaj forestantoj estis ni tri tipografistaj SAT-anoj.

Similaj laboristaj aranĝoj en burĝaj hoteloj ne estas maloftaj, ĉar laŭŝajne oni pli ŝatas plenŝtopi la stomakojn per luksaj manĝaĵoj ol ricevi intelektan nutron klaskonsciigan. Do K-do Ruus pravas dirante, ke en Svedio la laboristaro ne tre klasbatalemas, sed kompreneble ĉe ni ankaŭ estas klaskonsciuloj en niaj radikalaj partioj.

En alia parto de sia artikolo K-do R. diras, ke la sveda laboristaro loĝas bone, havas banĉambron k eĉ telefonon. Por ke tutmondaj K-doj per tio ne ricevu la opinion, ke ni ĉiuj vivas sub bonaj kondiĉoj, mi laŭ peto de la lokaj SAT-anoj k „S-ulo“-legantoj atentigas pri jenaj tre gravaj punktoj: Se fremdlanda K-do eniras laboristan hejmon k tie trovas belajn meblojn, tapiŝojn, bonan bibliotekon ktp, li tamen ne pensu, ke tio ĉiam apartenas al la lab. familio. Ofte estas tiel, ke ni loĝas sufiĉe bone, eĉ lukse, tamen ne posedas la sofon, sur kiu ni ripozdormas. Oni simple aĉetis la tuton kontrakte k pagadas ĉiumonate fiksitan sumon al la vendinto, ĝis la tuta prezo estas pagita. Se oni senlaboriĝas k ne plu povas pagi, vi certe konkludas, kio okazas.

Pri banĉambroj en laboristaj hejmoj mi povas sciigi, ke inter la tridek membroj de nia loka esp. grupo neniu miascie disponas pri banĉambro, k telefono en laborista hejmo ĉi tie estas maloftega. Eble la situacio estas alia en plej modernaj domoj de Stokholmo. Por senlaborulo en „nia demokratia“ Svedio la stato estas terura. Jen unu ekzemplo el multaj:

Mia intima K-do, SAT-ano, senlaboras depost unu jaro, k dum tiu tempo

li havis laboron pormizer-forigan dum tri semajnoj. Li kontrakte aĉetis mebl-ojn je sia edziĝo k kelkajn monatojn poste li senlaboriĝis. En Svedio ne ekzistas senlaborula subvencio, sed familinutrantoj povas iri (ili tiam devas esti humilaj, ĉar nia lando ja estas demokrata) al oficejo por subteno al malriĉuloj k almoze tie ricevi eble kvardek kronojn monate. Ĉi tie mi ankaŭ menciu, ke multaj homoj en Svedio estas tiom altkulturitaj, ke ili rigardas al ricevantoj de tiaspeca helpo, kvazaŭ ili estus perdintaj sian honoron. Mia K-do ricevas 40 kr. monate k el tiu sumego, kiu ne egalas al semajna salajro de industria laboristo, li pagas 25 kronojn por sia unuĉambra loĝejo sen kuirejo. Restas por li, edzino k filineto 15 kronoj k per tiuj li aĉetu aŭ pli ĝuste riparu, ĉar senlaborulo povas aĉeti nek vestojn nek ŝuojn, la necesan kostumon. Li ankaŭ devas je difinita tago pagi la elektran lumon, se li ne preferas sidi en mallumo; ĉar kvankam la elektrostacio estas en posedo de la urbo, ĝi tute ne atentas pri aliaj aferoj ol mono. Se iom nun restas, li aĉetu panon k grasiĝu.

Certe, mi kredas, ke svedaj laborhavantaj laboristoj, kiuj estas bone salajrataj, — sed ne ĉies salajro estas sufiĉa, — ĝenerale vivas sub pli bonaj kondiĉoj ol multaj el niaj fratoj en eksterlando, sed niaj senlaboruloj k multaj sezonlaboristoj certe ne povas diri, ke ilia sorto tro diferencas de la senlaborula mizero en tutmondo.

V. Ekström (12 439), Boras.

La senlaboreco en Hispanio.

Hispanio estas lando, kies nombron da senlaboruloj estas neeble ekscii. Sed estas facile ekkoni, kiom da viktimoj kaŭzas la laboro. Ĉar la statistikoj, kiuj havas iun ajn valoron por la burĝoj, estas zorge starigataj. Ili ja havas la celon informi la burĝon pri ĉio, kion li perdas, k kiel li povus konservi ĝin. Ekonomie besto, ekzemple porko, havas pli da valoro ol homo. Nur per la statistikaj komisionoj de niaj sindikatoj ni scias iom pri la nombro da senlaboruloj. Laŭ tiuj statistikoj estis laste en Barcelono 12 mil senlaboraj sindikatanoj k 6 mil nesindikatanoj; krome 22 300 personoj laboris nur tri tagojn dum semajno, k pli ol 5 mil laboris nur 1—2 tagojn semajne. Inter la 15-a de septembro k la 3-a de oktobro estis ĉiusemajne 800 laboristoj maldungataj.

La problemo ne havas solvon, tiom longe kiom kelkaj el la maldungitoj politike interkonsentas kun la burĝoj. Ĉi tiuj eble havas ŝancon retrovi iam laboron, sed la aliaj, la pli granda parto el la senlaboruloj, estas nebezonata de la kapitalista socio. Al la kapitalismo ne mankas manlaboro. Estas sufiĉe da almozpetantoj, kiuj povus produkti per siaj manoj abunde, por ke neniu bezonu malsati. Jam nun multaj homoj ne plu havas hejmon k familion; tiuj, kiuj povas havi tian „lukson“, fariĝas eksterordinaraj homoj. Tiaj estas la avantaĝoj de la tielnomata „civilizita“ socio, en kiu la senlaboruloj palvizaĝe vagantaj tra la stratoj de l'urboj devas peti pri telero da supo el aristokrataj manoj.

Jaime Folch (15 412).

Tiel oni kalumniis la komunistojn.

En „S-ulo“ n-o 368/69 aperis mia artikolo „Atencoj kontraŭ la kapitalismo“ k mi nun aldonas, ke kiam mi estis verkinta ĝin, oni ankoraŭ ne estis kaptinta la kulpulojn de la fervoja katastrofo de Bia-Torbadj en Hungario. Intertempe la polico de *Vieno* (Aŭstrio) sukcesis aresti la krimulon: estis unu sola homo, Silvestr Matuŝka, nek komunisto, nek socialisto, sed *klerikalulo*, kiu dum ĉiu religia festo, kiel sola loĝanto en la tuta domo, ornamis siajn fenestrojn per flagetoj k rubandoj. Li ofte vizitis preĝejojn k entute kondutis kiel piulo. Li posedis fabrikon k ŝtonrompejon; tiaprofesie li facile povis aĉeti eksplodmaterialon. Li ne havis kunulojn; tute sola li faris la atencojn en Germanio, Aŭstrio k Hungario.

Tiu afero instruas al ni jenon: La hungaria registaro uzis tiun okazon por fie suspekti k persekuti la komunistan partion. Pere de la radiostacioj oni disvastigis tra la mondo: La komunistoj estas krimuloj! Policaj oficistoj konferencis pro defendo kontraŭ la komunismo. En Hungario estis leĝigataj militaj tribunaloj. Oni murdis la honoron de la komunista partio. Kaj nun evidentiĝas, ke la krimulo ne estas komunisto, sed religiemulo, preĝemulo, iama oficiro de la reakcia Horti-armeo! Sed ĉu oni nun atakas k insultas la eklezion, kies membro la krimulo estas, ĉu oni petas pardonon de la komunista partio pro la senkaŭza suspekto?

Ne, tute ne. Oni konsideras la krimulon kiel privatan personon, verŝajne frenezulon. Jen la objektiveco en la burĝa socio. Kaj mi rakontas tion, kvankam mi ne estas komunisto, sed nur simpla klasbatalanto. *Magjaro.*

Por ke „LNE“ pluvivu!

13 025 (Amsterdam)	guld.	0.50
N. N. (Tw.)	mk.g.	10.—
v. Haver (Hamme)	mk.g.	2.32

La germana financministro dekretas pluan malsaton.

En Germanio ekzistas kontraŭkapitalista movado, kiu ĉefe en lasta tempo tre multe kreskis, k kies batalo konsistas ĉefe en tio, nuligi la *kapitalisman* monsistemon per enkonduko de alia ŝanĝilo. La percepto de tiu movado en koncizaj frazoj estas jena: La hodiaŭa mono tial estas kapitalista, ĉar ĝi estas bazita sur oro k de ĝi estas dependa. La batalo do devas esti direktata kontraŭ la orvaluto de la mono. Tio estas ebla, se ni forigas la oran bazon k enkondukas liberan monon bazitan nur sur la varindico, k kiu ankaŭ ricevu la saman econ kiel la varo, kun kiu ĝi estu ekvivalento, nome ĝi perdu ankaŭ je valoro.

Tiu movado, kiu eliris de la „Fiziokrata batalligo“ k aparte fondis tielnomatan ŝanĝunuiĝon, eldonis apartan ŝanĝilon, kiun ĝi nomis „Wära“ (vera). La Vera-ŝanĝilo estis flava folio k sur ĝi estis indikataj la diversaj datoj, ekz. sur unu Vera-folio (la valoro de unu germana marko) estis 12 datoj. Tio signifas, ke ĉiun monaton je fiksita dato devas esti surgluata sur la kampo, sur kiu la koncerna dato troviĝas, marko valoranta 1 pfenigon. La Vera do estis ŝanĝilo perdanta valoron monate de 1 %. Ĝi estis ŝanĝilo en la senco de la libera mono de Silvio Gezel (Gesell) k havis tian econ, ke fakte ne ekzistis leĝo por malhelpi ŝanĝadon per Vera. Oni ankaŭ jam havis multe da sukceso per ĝi, ekz. oni estis finance subteninta iun minejon en Bavario, pro kiu multaj laboristoj denove ricevis laboron. Oni aĉetis per tiuj novaj ŝanĝiloj same kiel per la kapitalista mono. Sed ĉiuj devis esti membroj de la „Ŝanĝunuiĝo“. La anoj de tiu unuiĝo do kvazaŭ faris monstrikon, nome ili ne plu volis ŝanĝi per kap. mono, unu el la ĉefkaŭzoj de la hodiaŭa krizo. Ĉar la movado kreskadis k post tre ampleksa disvastiĝo de tiu ŝanĝilo ĝi estus povinta minaci per bankroto la kap. monon, oni per ĉiuj rimedoj provis malhelpi tiun agadon.

Nun la sinjoro financministro kreis dekreton (leĝon), kiu malpermesas la pluan ŝanĝadon k minacas per monpuno de 10 000 mk. g. aŭ 6 semajnoj da karcero. Do, ĉar ne ekzistas leĝo pri tio, oni kreis ĝin. Germanio nun kvazaŭ estas la lando de l'mizerdekretoj; ĉion oni malpermesas, kio mi-

nacas al la ŝtato (ekz. „Ruĝfrontorganizo“ en antaŭa tempo), sed nenion la registaro entreprenas por mildigi la mizeron. Tial ni nur mem povas helpi al ni, sed bonan helpon oni malpermesas. Ĉar fakte la „Vera“ jam donis laboron al kelkaj k estus povinta fari multon bonan en la ekonomio, donante panakiron al proletoj. Tial ni ne hezitu diri: „La financministro dekretas pluan malsaton.“ *R. Pförtner (6707).*

POR NIA MEDITO.

Kiel akirite, tiel perdite.

*

Lango nenion atingas, se ĝin saĝo ne svingas.

*

Vulpo mienon ŝanĝas, sed plue kokidojn manĝas.

*

Dubo gardas kontraŭ risko.

*

Por ŝafon formanĝi, lupo trovos pretekston.

*

Ne maro dronigas ŝipon, sed la ventoj.

*

Ne iru fadeno antaŭ kudrilo.

El „Proverbaro Esperanta“ prilaborita de *L. L. Zamenhof.*

La profitemo de l'mastroj ne haltas antaŭ la landlimoj.

En la laborperejo de Strasburgo la nombro de senlaboruloj neniam estis tiel granda kiel nuntempe. Okazis, ke en unu el la lastaj semajnoj la senlaboruloj ekribelis kontraŭ la aferstato ĉe la administracio, rompante la oficejajn vitrojn. La estraro decidis ne plu renovigi pasportojn k laborpermeson por fremdaj laboristoj. La mastraj organizoj, kiuj ĉiuokaze reklamas sian naciismon, rekomendegis k favoris la dungadon de germanaj laboristoj, al ĉi tiuj malpermesante aliĝi al la revoluciaj sindikatoj. Tio estis laŭ ilia plano de salajra malaltigo! Pluraj centmiloj da senlaboruloj en Francio estas devigataj pagi impostojn k ankaŭ militiri, se la „nacia intereso“ estas minacita. La germana registaro, male, liberigis de impostoj tiujn, kiuj laboras en eksterlando k konsentas al tiuj, kiuj laboras en Elzaso, eĉ monpremiojn. Sed la politika konvinko de tiuj premiitoj estas sub konstanta mastra kontrolo.

La proletaro devas vidi tiujn faktojn, elmontri ilin k konsekvence ankaŭ ignori la landlimojn en siaj bataloj kontraŭ la mastraro, kiu servigas al si la naciisman spiritostaton, arte instigatan en la amasoj, por pli facila k profitdona ekspluatado. *A. R.*

ĉefo k sekretario de l'bulgara komjunulara ligo, estas mortigita de policano en strato de Sofio la 30-an de oktobro. Li estis unu el la unuaj, kiuj laboris super la reorganizo de la kompartio k komjunularo en la neleĝa periodo. En 1919, kiel studento, li estis loka komjunulara sekretario, en 1923 (jaro de la armita ribelo) li estis ano de l' organiza komitato ĉe la ministoj. En 1925 li studis en la Leningrada Universitato k transprenis poste la gvidadon de l'Kom. Junulara Ligo en Bulgario. *H.*

Instruista mizeriĝo en ekstereŭropaj landoj.

En *Aŭstralio* pro la buĝeta deficito de proks. 21 milionoj da dolaroj la oficistoj k instruistoj spertis salajr-malaltigon de 1–2 % ĉe salajroj de 1000–2000 dolaroj, 20 % ĉe salajroj sub 1000 dol. k 18 % ĉe salajroj sub 217 dol. Oni vidu la juston! En Suda Aŭstralio oni fermos 365 lernejojn.

En *Kanado* la malaltiĝo ĉe lernejaj komitatoj estas ĉ. 25–30%. Oni serĉas pli malbone pagatajn instruistojn. Unu jam akceptis oficon por 300 dolaroj jare. — En la distrikto *Anantopur* (Brita Hindio) la instruista jarkunveno protestis kontraŭ salajr-malaltigoj k pagprokrastoj. Protestantoj estas maldungataj. En *Johanesburgo* (Transvalo) maldungo de 70 instruistoj ĉe superaj lernejoj estas intencita. Ĉe la elementa lernejo jam 100 juninstruistoj estas senlaboraj. *Komunikis S. Aarse.*

La klasbatalo tra la mondo

Bataloj kontraŭ la reakcio en Hispanio.

Manifestacio organizita de la katolikoj k bienposedantoj en Palencia por revizo de la konstitucio okazigis interpuŝiĝojn kun la laboristaro. Socialistoj k anarko-sindikatistoj strikis tri tagojn antaŭe por protesti kontraŭ la permeso donita de la registaro fari tiun ĉi kunvenon. La strikantoj, postenantaj ĉe la urbopordoj, haltigis k per ŝtonoj superŝutis la aŭtomobilojn, kiuj alkondukis el la tuta regiono partoprenontojn je la manifestacio. Pluraj special-vagonaroj estis atakataj en la stacidomoj de Medina del Kampo k Palencia. La policistoj sin ĵetis plurfoje sur la laboristojn k vundis k arestis multnombrajn K-dojn. En Burgos okazis kontraŭmanifestacio, kiun partoprenis pli ol dumil laboristoj, kiuj postulis, ke la civila gardistaro estu retirata. Okazis pafado de la policistaro kun la rezulto, ke pluraj laboristoj estis vundataj. *L. R.*

Elekto-sukcesoj k batalpreparoj de Hitleranoj en Germanio.

La „land“-elektoj en Meklenburgo, Bremeno k Hesio rezultigis fortan kreskon de la nacisocialistaj (Hitleranaj) voĉoj; en ĉi lasta subŝtato, kie antaŭe la faŝistoj havis nur unu deputiton, ili estas nun la plej forta partio kun 27 deputitoj. La marksistoj voĉdonis dividite en kvar partiojn. En la ĉirkaŭaĵo de Breslaŭ (Silezio) la ataktaĉmentoj nacisocialistaj ne nur el Silezio, sed ankaŭ el Saksio k aliaj regionoj koncentriĝis, estas laŭgrupe enkazernigitaj ĉe farmejoj k bienoj k faras ekzercojn tage k nokte.

Okaze de nacisocialista elektokunvenego en Darmŝtat, kie parolis Hitler k kie kolektiĝis ĉ. 20 mil Hitleranoj, estiĝis gravaj kunpuŝiĝoj inter nacisocialistoj k komunistoj. La polico arestis pli ol 200 personojn; kelkaj estis grave vunditaj. En Openhajm (Hesio) estis vunditaj dek personoj ĉe kunpuŝiĝo. *P. S. S.*

Senrajtigo de fremdaj laboristoj (Alĝerio).

Por devigi la eksterlandulajn laboristojn akcepti la kondiĉojn de francaj mastroj, la polico fitraktas ilin rigore. En Alĝero 3 K-doj estis arestataj, kiam ili iris al la Laborborso en tiu urbo, por partopreni esperantan kurson. Ili estis liberigataj, ĉar iliaj legitimiloj estis en ordo, sed la polico malpermesis al ili eniri la ejon. *Hm.*

Gvidanto de l'bulgara kompartio mortigita.

Nikolao Kofardjev, unu el la gvidantoj de l'neleĝa bulgaria kompartio,

Grava atentigo!

Fidante al la promeso de la presisto en Nederlando, kiu fiksis la livertempon por la PROTOKOLARO PRI LA XI-a SAT-KONGRESO je mezo de novembro, ni anoncis pri la baldaŭa apero de l'broŝuro. Bedaŭrinde la presisto ne kapablis teni sian promeson; la K-doj notu, ke la pli ol 100-paĝa volumo povos aperi nur en la mezo de decembro.

DISKUTEJO:

Kontraŭ la konfuzado!

(Respondo al K-do 16 900.)

Kara K-do Vetig! En „S-ulo“ n-o 366/67 vi pridiskutas mian artikoleton „Pastroj imitas Sovetion“ (n-o 361), dirante, ke la uzado de traktoroj fare de monaĥoj ne signifas imitadon al Sovetio, ĉar ankaŭ en kapitalistaj landoj oni aplikas modernajn maŝinojn por la terkulturado. Nu, la eklezio ja ne atakas grandbienulojn pro teknikigo de la agrikulturo, ĉar tio en la kapitalisma socio neniel ĝenas la ekziston de religioj. Sed ĝi furiozas kontraŭ la kolektivismo en Sovetio, kie iom post iom malaperas la ekonomia

bazo por ĉia religieca sento, kie la komuna mastrumado, terkultura k industria, *mem fariĝas religio.* Do la titolo de mia verkaĵo celis atentigi pri la kontraŭeco inter la agitado de la pastraro kontraŭ la kolektivismo k ĝia apliko en la propra mastrumado. (Cetere la strukturo de la katolika eklezio en kelkaj rilatoj similas al la sovetia sistemo.)

Vi ankaŭ mencias, ke en Paragvajo la jezuitoj dum du jarcentoj gvidis — komunistan ŝtaton. K-do, ne forgesu, ke tiu „komunismo" estis la plej senhonta ekspluatado super indiĝenoj, kiu iam k ie ekzistis! La eklezio do konsentis eĉ aprobi komunistan ŝtatformon, *kondiĉe ke ĝi povas spirite k materie profiti el ĝi.* Tion ĝi povis tiam en Paragvajo, sed ne nun en Sovetio. Tial la komunismo en Sovetio estas ege pli danĝera por ĝi. En Paragvajo regis la jezuitoj, en Sovetio regas la bolŝevikoj. Jen sufiĉe grava diferenco.

Ke la katolika eklezio ĝis nun sukcesis daŭrigi sian potencon, klariĝas el tio, ke la ekonomio fakte *ĉiam* estis privatmastruma, kvankam ĝi dum la jarcentoj de la interŝanĝo de varoj evoluis al la regado de l'financa kapitalo. La provo, forigi la privatan mastrumadon (k nur parte, ne tute), okazas *nur nun* k *tial* la eklezio *iom* maltrankviliĝas, ĉar ĝi kutimas antaŭvidi la evoluon de la aferoj.

Jes, ĝi serĉas vojojn por transiri al la nova epoko, ĝi tolerus eĉ la socialismon, se ĝia spirita superregado estus restonta. Sed ĝi jam konvinkiĝas, ke la kreado de socialisma mastrumado malebligas tion, ke la demando de la religia hegemonio estas *ligita* kun la ekonomia bazo. Tiel la stato de l'ekonomio por la eklezio *ja* estas decida. Oni povas plej akre kontraŭi la katolikismon (ĉirkaŭ kiu tiurilate kolektiĝas la aliaj eklezioj), sed devas konfesi, ke ĝi disponas pri taktikaj kapabloj. Ĝuste la furioza atakado kontraŭ la kolektivismo montras, ke la eklezio taksas tiun mastrumsistemon treege danĝera por sia spirita superregado. (Tion tute ne influas la fakto, ke malmultaj idealistoj inter la pastraro klopodas, iel amikiĝi kun nekapitalisma ekonomio. Tiuj idealistoj neniam akiros konsiderindan influon en la eklezio). Se ni ekzamenas la agadon k sintenon de la eklezioj, ni rajtas akcepti la teorion, ke religieco k ekonomia stato estas firme interplektitaj. *F. S.*

Pri la kvinjara plano.
(Al la Socialismo aŭ al la Faraonismo?)

La verkaĵo de K-do L.[1] havas teorian celon. Ĉu la reĝimo en Sovetio estas diktaturo de la proletaro, socialista aŭ alia? — En Sovetio regas la praktiko (devas regi), fakto k ne teorio. Kaj se K-do L. rigardus laŭ praktiko k faroj aplikeblaj en Sovetio, la rezulto estus alia. La soveta registaro tute ne asertas, ke oni jam havas la socialismon. La soveta diktaturo forigis la kapitalistan sistemon en Sovetio, forigis la potencon de la mono k de la privata propraĵo. Ĉu ĉi tiu diktaturo nun estas „diktaturo de la proletaro" ktp, ĉu entute tia ĝi povas esti? Estas teoria demando. Fakte la diktatura reĝimo en Sovetio ĝis nun ĉiuokaze estis por la proletaro k kontraŭkapitalista. — Plue kontraŭbatali la mondkapitalismon k (kiel ĉefaĵon) konservi la potencon en sia mano ĝis la finfina ekstarigo de la socialismo estas ĉefa tasko, al kiu servas la industriigo de l'soveta ekonomio. La kvinjara plano volas plenumi ĉi tiun taskon. La mondkapitalismo, ekkoninta la danĝeron, malhelpas laŭ sia povo. Kaj ĝi, la kapitalismo, memkompreneble ne aplikas teorian tezon, k neniu el la kritikistaro „teoriumas" pri tio.

Kial oni postulas rilate al la soveta registaro konsiderojn laŭ teorio, se la faktoj postulas alian agmanieron? Kial entute tiom multe da teorio por la estonto? Se la germana laborista klaso k precipe ĝiaj gvidantoj dum la jaroj 1918 k pli poste estus agintaj iomete pli laŭ la faktoj k malpli laŭ teorio, la germana popolo nuntempe ne devus travivi tiun ĉi altgradan mizeron. *4 660.*

[1] Vd. n-ojn 364/369.

MI VOLAS SCII...

Kun la kreskado de la senlaboreco aperas diversaj proponoj pri forigo aŭ mildigo de la nuna ekonomia krizego. Ekestis ankaŭ teorio, ke en ĉiu familio nur unu persono, aŭ la edzo aŭ la edzino, rajtu monakiri, escepte plenaĝaj geidoj. La fakto, ke jen ambaŭ geedzoj laboras k jen tuta familio estas sen laboro k sekve sen enspezoj, ja pensigas onin. Tial tiu problemo estas ofte diskutata en lab.gazetoj, ankaŭ en Aŭstrio, kie la sistemo de la soc.dem. partio min mirigis. Nome ĝi pretekstas, ke ĉiu homo, ĉu viro, ĉu virino, havas „rajton je laboro", k tial la proponita reguligo estas neebla. *Teorie* tiu opinio ja pravas, sed *praktike* ĝi estas kruela k nekomprenebla. Oni diras, ke nur la socialismo povos garantii laboron al ĉiuj. Jes, sed ankoraŭ regas la kapitalismo k ni ne povas forigi ĝin, do ni devas akomodiĝi al ĝiaj kondiĉoj. La rekomendo de la soc.dem.partio, atendi ĝis efektivigo de l'socialismo, ne taŭgas. Ankaŭ la pastroj promesas al ni „ĉielan feliĉon". Sed ni vivas *jam nun* k tial ni *nuntempe* volas laboron. En la aŭstria soc. dem. partio oficas ne malmultaj personoj, kiuj havas tri aŭ kvar postenojn bone pagatajn. Ĉu tio estas en ordo? Oni predikas al ni solidaron, sed agas malkonsekvence. El rakontoj de rusaj verkistoj mi scias, ke eĉ en Sovetio dum periodo de labormanko (en la unuaj jaroj post la revolucio) oni maldungis edziniĝintajn virinojn en ŝtataj oficejoj k laborejoj. Kial en la soc. dem. partio la teorio superas la praktikon?

Mi demandas la Gek-dojn, kiel ili pensas pri tiu problemo. *Pensemulo.*

Sugestoj k instigoj.

K-do *O. Sandberg* (15 324) en Landskrona, leginte la artikolon „Per SAT en Skandinavio" (n-oj 368/371) skribis, ke ĝi entenas multajn troigojn k erarojn, k ne volas tamen fari ĝustigojn, timante fari mem erarojn. Li sugestas, ke en ĉiu loko, kie troviĝas SAT-membroj, oni elektu membron, kies tasko estas ĝustigi aŭ malerarigi eraraĵojn en aperintaj artikoloj pri la koncerna regiono.

Pri la artikolo „Kiom kostas al ni la milito?" (n-o 370/71) li opinias, ke tie ankaŭ estas eraroj en la cititaj nombroj. Pri tio statistikistoj povus longe diskutadi. La milito mortigis ja ne nur soldatojn, sed malrekte per mizero, malsato k epidemioj civilulojn: virinojn, maljunulojn k infanojn, kiuj duobligas la nombron de la viktimoj pereintaj sur la batalkampoj.

SCIENCO K TEKNIKO.

La problemo pri la morto.[1]

Por resumi pri la unua parto de nia studo: Oni ne scias ankoraŭ, kial la pli evoluintaj estaĵoj sin defendas malbone kontraŭ la organismaj lezoj, dum la primitivaj ĉeloj k la plej simplaj estaĵoj havas preskaŭ miraklan rezistokapablon.

Nun ni demandas: Ĉu ekzistas ĉe la homo natura morto? Ĉu oni konstatis mortojn, kiuj vere okazis pro maljuno, rezignon de organismo sendifekta, sana, sed veninta al tempofino ordonita de la naturo? Malfacile estas pruvi ĝin laŭ preciza maniero. Plejparte la morto rezultas, eĉ se ĝi ne estas akcidenta aŭ kaŭzita de grava malsano, el profundaj organismaj lezoj aŭ perturboj.

Speciale la homa vivo estas senĉesa batalo kontraŭ la parazitoj k bakterioj ĉiuspecaj, kiuj, eĉ se ili ne estas la

[1] Vd. ankaŭ la n-on 370/71.

kaŭzo por gravaj infektmalsanoj, ĝenas la organismon en ĝia laboro de malvenenado kontraŭ siaj propraj defalaĵoj. Oni povas do tre malfacile trovi individuon, kies vivo atingis normalan finon de sia ekzisto. Kelkaj sciencistoj kredis povi argumenti per tiu fakto, ke por ĉiu speco ekzistas meza vivdaŭro sufiĉe difinita, k ke, konsekvence, tio ŝajnas esti la signo pri normala vivdaŭro por ĉiu el ili. Sed oni povas kontraŭdiri tiun argumenton, ĉar ĝi povas ankaŭ intervenigi propran reziston de ĉiu speco al la vivkondiĉoj, kiuj estas ordinaraj al ĝi, tiel ke la problemo entute ne estas ŝanĝita.

Pli certa studkampo estas la fenomeno de l'maljuno. Rilate la internajn, organajn signojn de l'maljuno oni faris gravajn konstatojn (la eksteraj signoj estas sufiĉe konataj por ne tuŝi ilin). En maljuniĝinta organismo la malmoliĝo de l'organoj estas ĝenerala fakto; k tiu ĉi malmoliĝo rezultas el la progresanta anstataŭiĝo de l'specialigitaj ĉeloj per la ordinaraj ĉeloj de l'kuniga histo. Alivorte, la ĉeloj apartenantaj al la organoj, k kiuj estas altgrade diferencigitaj ĉeloj, havantaj bone difinitajn k limigitajn funkciojn en la organismo, ŝajnas esti vere tiuj, kiuj plej multe perdis sian kapablon al la multobliĝado (kapablo, kiu respondas al tiu de l'lez-riparado).

Male, la ordinaraj ĉeloj, kiuj konsistigas la kunigajn histojn, t. e. kiuj prizorgas la „plenigadon" de l'organismo, konservas pli bone sian kapablon reprodukti sin, k ili sufokas la unuajn, reduktas ilin, okupas ilian lokon ne havante iliajn kapablojn, k la organismo mortas iom post iom, ĉar ĝi ne plu scias plenumi la funkciojn, kiuj faras la vivon.

Kaj kial la diferencigitaj ĉeloj perdis sian vivpovon? Ŝajnas, ke tial ke ili vivas nur ankoraŭ artefaritan vivon. Dum la ĉelo de l' malsupera estaĵo plenumas samtempe la funkciojn de l' asimilado, defendo, kreskado, ktp., la specialigita ĉelo taŭgas nur por unu sola afero. Ĝi ofte ne plu scias sin nutri mem: ĝi ricevas sian nutraĵon tute preparita, kiu estas alportata al ĝi per la sangcirkulado, sed ĝi estus malkapabla, finpretigi mem tion, kio estas necesa al ĝi, ekde la krudaj elementoj, t. e. digesti. Fine, estas verŝajne, ke la aktiveco de ĉiuj ĉeloj estas kontrolata de l'nervaj centroj de la organismo, kontrolo tiom pli progresinta, kiom la organismo estas perfektiĝinta. Ili fariĝas simplaj plenumantoj, nekapablaj supervenki en okazo de malfunkcio de l'estro.

La kunigaj ĉeloj, male, pli translasitaj al si mem, konservis sian vivpovon. Kaj eĉ, kiam nerv-malfunkcio okazas, kontrol-manko estiĝas, oni vidas ilin reage multobliĝi senlime, blinde, k doni elkreskaĵojn, kiuj ne estas submetitaj al la ĝenerala harmonio de l'estaĵo, al kiu ili apartenas. Tio estas la verŝajna origino de l'kancero.

Maljuno k morto aperas tiel kiel konsekvenco de la kompliko de l'superaj organismoj k la diferenciĝo de l'ĉeloj de la internaj organoj. Sed tio ne signifas, ke oni ne povus batali kontraŭ la maljuno k eĉ kontraŭ la morto. Kial ne provi eviti tiujn senfortiĝojn de la direktantaj centroj, tiujn ĉi veneniĝojn, mankojn en la nutriĝo? Se la juna k eĉ la plenaĝa estaĵo vivas longajn jarojn en perfekta ekvilibra stato, ne estas motivo por ne klopodi plilongigi tiun ĉi staton tiom longe kiom eble; k, racie, ne ŝajnas ekzisti motivo por ne sukcesi en tio. La eksperimentoj de Karel (Carrel) k postsekvantoj montris, ke histoj elprenitaj sur vivantaj organoj povis plene teniĝi vivaj k pludaŭri dum longa tempo, se oni tenis ilin en favoraj kondiĉoj. Kontraŭ la intest-veneniĝo per la mikroboj ĉiuspecaj de longaj jaroj Meĉnikof rekomendegis severan nutraĵan higienon. Kontraŭ la degenerado k la multobliĝemo de l'histoj oni provis apliki specialajn serumojn, kies efiko estas veki aŭ stimuli la nervajn centrojn komisiitajn reguligi iliajn kreskadon k nutradon. Fine, multnombraj scienculoj atentigis pri la glanda sekrecio, precipe tiu de seksglandoj, k ties rolo por la reguligo de iuj organaj funkcioj (eksperimentoj de Ŝtajnaĥ, Voronof k. a.).

Ke la homaro povu lerni ĉe la naturo k, anstataŭ amasigi ruinojn, prepari la maljunon k la morton pro siaj eraroj k ekscesoj, vidi male, ke la konoj pri plej favoraj kondiĉoj de ekvilibro k socia higieno malprogresigas la doloron k permesas al ĉiu realigi la plenon de siaj kapabloj.

Tago el mia vivo.

Raktaktak... kartavas la astma vekhorloĝo k ŝiras min kruele el la brakoj de Orfeo. Aŭroras, ho ve! Nu — tamen! La tintado de l'diligenta astmulo ja ne valoras por mi, sed por mia fratino, kiu leviĝu por iri fabrikon. La laborfortoj de virinoj tre valoras, dum ili estas junaj. Korpojn de virinoj jam eluzitajn oni same ne povas profitigi kiel tiujn de viroj. Egalrajteco!

Mia duondormo nun tute forestas k mi cerbumas, kiel mi evitu la grizan monotonecon de l'tago. Ha! Hodiaŭ mi ja devas bicikli en la ĝardenon de amiko, por finkonstrui laŭbeton por kokoj, kiun hieraŭ mi ekkomencis. Sed antaŭe mi devas havigi al mi en la laborperejo la senlaborulan stampon. Kaj poste — se restus ioma tempo, mi ... ja vidos.

Pano, kafo: la matenmanĝo. Tiel mi „bone nutrite" biciklas al la „Stelramparo" (Sternschanze), kie troviĝas la laborperejo, k en fetora pro neaerumado koridoro enviciĝas inter amaso da kunsuferantoj por oferti mian unusolan kapitalon: laborforto. Tutan horon daŭris la profita ago, ĝis fine mi ekspirante forlasis la de ĉiuj dek kvar bonfarantoj benatan ejon k etpedalis eksteren, periferien.

Ĝojas mia amiko, ke tiom malavare k helpeme mi lin subtenas. Hieraŭ bone progresis mia laboro k tial do ne multe restis por fari hodiaŭ. Ĝojas ni ambaŭ pri la konstruo primitiva, sed tamen fortika k bonaspekta. Ripozas ni ambaŭ sur benko, kiun rapide lertbate mi estis farinta kiel lastan aĵon. Ambaŭ ni ĝemas. „Kia belega vetero, malgraŭ tio — nenia laboro."

„Vidu la centmilojn da brikoj," li fingomontris Hundsfeld-on, kie en longfantomaj strioj brikoj estas fakule amasigitaj por servi al domkonstruado. „Pasintan printempon oni jam alveturigis ilin, eĉ jam ekfosis, sed ĝis nun nenia ĝermeto da laboro montriĝas..."

„Ĉi-jare ni ne bezonos labori, la urba almozulejo nin nutros."

„Kial ne foje ni estu rentuloj; niaj pandonaj entreprenistoj certe scias, kio mankas al ni; ni ne plendu."

Tiel alternas mokado. Fine mi adiaŭis k scivole veturis al la brikokarikadoj, Aspektis, kvazaŭ laborista abelaro ĵus estus forlasinta la konstrulokon, malgraŭ ke dum la tuta jaro, krom ĉiutagaj gardistoj, neniu laboristo estis suririnta ĝin: Morter-, brik-, cementlevdoj, ofte jam duone starigitaj, miksmaŝinoj, reloj, ĉaroj — mi memoras, ke io simila vidiĝis dummilite, ĉar laboristoj iris fratmortigi, nur ke ĉi tie temas pri „profunda pactempo" k pri gigantaj dimensioj. Fosaĵoj jam kadukaj, sablo enblovita: bildo de plena ruiniĝo, labora bankroto.

Aliajn konstrulokojn mi vizitis: samaj tombejoj.

Hejmen biciklante mi traveturis la „nigran teron", la katedralan kvartalon. Tie apud episkopejo centope amasiĝis laboristoj antaŭ enveturejo ĉe konstruloka bretbarilo. Certe ili primiris laboristojn, tie ŝovelantaj pordoman fosaĵon.

„Volante labori ĉi tie, oni devas legitimi sin kiel pia katoliko k montri rekomendilon de l'paroĥestro." „Tia perfido!"

La centjara datreveno de l'morto de Hegel.



Antaŭ du semajnoj oni solenis la centjarfeston de l' granda filozofo Hegel, kies nomo estas konata al ĉiu marksisto. Ĉar efektive Hegel vivas hodiaŭ plue nur per Marks k en Marks. Sed tiu filozofo, profesoro ĉe la Berlina Universitato, estis la oficiala filozofo de la aŭtokrateca k militema prusa ŝtato. Kaj eĉ hodiaŭ, la adorantoj k pluigantoj de tiu spirito, Hindenburg, Hitler k Kio ne ĉesas revivigi Hegel kiel apogon por sia propra reakcio. Sed sen la forta mano de Marks, kiu materiigis la Hegelan metafizikon, lian dialektikon, hodiaŭ Hegel tute ne plu estus komprenebla! En tiu filozofio verdire dio (sub la kaŝnomo de l'absoluto) estas ĉe la komenco k ĉe la fino de l'sistemo; tamen ne la dio de l'biblio; ĝi estas io konstante moviĝanta, senĉese ŝanĝiĝanta ĉe Hegel. Se Marks bazis sin sur Hegel, ĝi estis sur returnita Hegel; lia sistemo, kiu staris ĝis tiam sur la kapo, estis metata de Marks sur la piedojn. Li transportis la dialektikon el la metafizika sfero en la realon de l'mondo, de l'naturo k de la historio. Per tio Marks likvidis la iluzion, ke ĉiu evoluo kreiĝas ĉefe en la spirito (sekve en dio) k ke la mondevoluado (naturo, historio) estas nur rezulto el idea movado. Jen, ĉe Marks, la reala mondo evoluadas laŭ siaj propraj leĝoj, k ne plu ekzistas absoluto aŭ ideo pri ia absoluto, sed nur homecaj ideoj devenantaj el la naturo k homara evoluo k en reciprokaj rilatoj kun ĝi.

Socialismo en la kapitalisma socio.

Ne multaj homoj scias, ke jam en la kapitalisma socio troviĝas eroj de socialisma mastrumado. Mi ne volas paroli pri la prakristanismo aŭ similaj aperaĵoj inter necivilizitaj popoloj. Meze en Eŭropo, antaŭ niaj okuloj, ni povas vidi, kiel la loĝantaro komune mastrumadas. Precipe en la vilaĝoj de montaraj landoj (Svisio, Aŭstrio) tiu fakto estas konstatebla. Malproksimaj de la grandurba kapitalismo, la kamparanoj ĉiel subtenas unu la alian. Se iu konstruas novan domon, ĉiuj vilaĝanoj kunhelpas, alportas trabojn, ŝtonojn k brikojn, preparas morteron, segas, najlas ktp. Sed ili tion ne malvolonte faras, tiu laboro ĉiam estas gaja festo por la tuta vilaĝo. Ofte la paŝtejoj estas komune mastrumataj. La konata sveda verkisto Strindberg mencias, ke en Svisio li rimarkis kamparanajn kooperativojn por melkproduktoj; liaopinie tie la montaranoj kvazaŭ efektivigis por si ian socialismon. En kelkaj valoj de Valizo (kantono de Svisio) po tri familioj posedas unu mulon, kies uzon ili dividas laŭ tagoj aŭ eĉ horoj. Tiuj interkonsentoj nur okazas buŝe k necesigas plenan reciprokan fidon. Neniam la trionposedanto streĉas la mulon, li ĉiam indulgas ĝin je utilo de la aliaj posedantoj. Tiu laŭdinda sinteno devenas ne de la valoro de l'besto, sed de sento komuneca, kolektiva. En la grandioza naturo kun diversaj danĝeroj la homo dependas de siaj najbaroj. Eĉ komuna bakforno k drapfulejo ekzistas kelkloke. Ĉiuj rajtoj ne estas skribe k jure fiksitaj, tamen la popolo konsideras ilin kiel leĝojn.

Tiuj faktoj montras, ke profunde en la montaraj popoloj radikas elementoj de l'socialismo. Kvankam tiu „socialismo" pro manko de modernaj teknikaj metodoj restas ankoraŭ neperfekta k primitiva, ĝi tamen iel superas la kooperativojn en la urboj, kie la entuziasmo de la amasoj ofte nur servas por bonaj negocoj de lertaj gvidistoj.

F. S.

POR NIA DISTRO

La arto.

Genian skulptiston oni demandis:
– Kiel akordigi la arton kun la revolucio?
Li fortiris la kurtenon k diris:
– Rigardu!
Kaj li montris al ili marmoran figuron, kiu prezentis sklavon, disŝiranta la ĉenojn per treega streĉado de l'muskoloj de la tuta korpo.
Tiam unu el la rigardantoj diris:
– Kiel ĝi estas bela!
La alia diris:
– Kiel ĝi estas vera!
Sed la tria ekkriis:
Ho, nun mi komprenas la ĝojon de la batalo!

A. J. Kuprin.

El la rusa lingvo tradukis V. N. Fedotov.

„Kial? Ĉu tio ne estas signo de konkordo? La laboristaro, instigite de siaj gvidantoj, nenion pli urĝan havas por fari ol disigi sin partie. Sindikatoj estas subfosataj, porlaboristaj leĝoj malakceptataj pro deviga obstrukco, tiel plifortigata la faŝismo. La amaso, ĉasata per gumbatiloj, opinias per siaj „manifestacioj" devigi la burĝaron al cedoj. Ĉu malgraŭ tutmonda protesto, eĉ etburĝa, la usona reakcio nur momenton hezitis murdi Sakon k Vanceti-n? La reakcio marŝas nur unudirekten. Ford senlaborigis 10 mil laboristojn por povi okupi la restintajn milojn, mallongigi ties laborsemajnon k malaltigi la salajrojn je l'antaŭa nivelo; la banko de Anglio daŭre de kelkaj monatoj malaltigis la diskonton ĝis $3^1/_2$% –"

„Tio ja neniom rilatas tutmondan k precipe ĉi-lokan senlaborecon."

„Viadire jes; sed miascie statas tiel, ke pro dum- k precipe postmilita, kvazaŭ perforta etendiĝo de l'produktado k malsufiĉa konsumo de l'amasoj pro konstante kreskantaj vivkostoj la kapitalismo eniris krizon laŭmarksisman. Entreprenoj ne donas la deziratan profiton. Kapitalo premiĝas al „laboro". Malaltigi prezojn trustoj malpermesas k la mankantan gajnon oni simple nivelas per depreno de l'salajroj. En Ĉinio milionoj malsatmortas, dum en Suda Ameriko oni neniigas grenon, ne ricevante la postulatan prezon por ĝi. La germana registaro elspezas milionojn por stabiligi la grenprezon ktp. La oficiala diskonigo de l'Hamburga statistik-oficejo, ke la vivtena indico nur entenas la plej necesajn nutraĵojn k bezonaĵojn, tiel ke la vivteno de laboristo, ĝin atinganta, estas nur plej primitiva, tute ne zorgigas tarifoficejajn prezidantojn: ili nur aŭdas la grumbladon kapitalistan pri nekonkurkapablo de la entreprenoj k ĝin obeas. Imagu, ke brikoj en libera konkuro eĉ nun estus je 6 – 10 mk. germ. malpli kostaj por milo. La samon oni povas diri pri cemento k ligno, kiu lasta estas 500 – 600-foje pli kosta ol antaŭmilite. Ĉu do laŭ kapitalista aserto niaj salajroj, plej multkaze duobliĝintaj, kulpas pri la trokosteco de konstruo? Jen li, masonisto kun 3 infanoj k edzino, pasintjare enspezis sume 5875,65 mk. g., tiel do certe atingis la indicon minimuman k tamen, per la dispartigo, li povis por persono elspezi tage nur 3,23 mk., el kiu sumo nur 1,70 mk. por nutraĵoj. Kaj mi, kun 6 familianoj enspezinte 2476,45 mk., por nutraĵoj elspezis 0,50 mk. por tago k persono. Kiam litro da lakto kostas 0,27 mk., funto da pano 0,33 mk., funto da bovaĵo 1,30 mk. . . . certe laŭ kapitalista vidpunkto ni bone vivis k necesas redukti!"

La mencio pri nutraĵoj saltigis mian stomakon ne dorlotatan, k iom pli klera ol antaŭe, mi forlasis la konstruinstrulokon.

2 121.



Redakcia adreso: A. SCHWARZ, Lerchenstraße 14 NECKARSULM (Germanio).

Respondo al la konsidero pri la fakkunveno en Amsterdam.

Unue mi volas konstati jenon: Ŝajne K-do Ŝvarc opinias nenecese unue publikigi la raporton pri la pasinta jaro, antaŭ ol publikigi la raporton pri la fakkunsido. Ĉu la gejunuloj nevizitintaj la kongreson ne bezonas scii unue la enhavon de tiu raporto? Cetere tiu raporto devas esti publikigata antaŭ la kongreso. Tiam ĉiuj Gek-doj havas okazon por jam antaŭ la kongreso legi k prijuĝi ĝin, k tiuj, kiuj ne povas partopreni la kongreson k tamen deziras konigi sian opinion pri ĝi, povas fari tion perletere. Nun nur la partoprenintoj eksciis ĝian enhavon. Ĉu la aliaj Gek-doj ne deziras legi ĝin? Miaopinie ili tion certe deziras k tio ankaŭ necesas. Nur sur la antaŭlasta „J. P." aperis raporto pri la sekcia buĝeto.

K-do Ŝ. kritikas la lastan frazon en la raporto de W. P. R. Ĉu tiu per tiu lasta frazo nur karakterizis la rezulton de la fakkunsido? Ne! Per ĝi li ankaŭ karakterizas la laboron, la vivon de la pasinta jaro, la laboron gviditan de K-doj Ŝ. k L.

„Senhelpeco". Pri tio la opinioj povas esti diversaj. Ni ja nin helpis. Ni vidis, kion faris la „Jun. Sekcio". Ankaŭ ni vidis, kiu eventuale estas bona kunlaboranto en nia sekcia laboro. Kial do la kunveno ne elektis iun K-don por plenumi la postenon de sekciestro? Ĉu K-do Ŝ. komisias laboron al K-do, kiun li ne konas? La kunveno ne elektis k K-do Ŝ. neniun proponis, kvankam li havas la rilatojn kun la aktivaj K-doj! „La kunveno faris bankrot-deklaron". Kontraŭe, ĝi ne volis iri la bankrotan vojon kreante novan bultenon krom „S-ulo". Unue la Gek-doj kunlaboru en „J. P."; se poste estos troo da materialo, ni trovu alian solvon. Sed ĝis nun ni ankoraŭ ne aŭdis, ke estas tiom da materialo, ke mankas loko por enpresigi ĝin. Cetere ni unue laboru en SAT, k tion ni ne faras kreante novan bultenon.

K-do Ŝ. diras, ke „la kunveno evitis ĉiun seriozan laboron, k ke ĝi al ia farso elektas kvar-membran komitaton." En la raporto ne estas klare esprimata la celo de tiu korespondado; tamen li tuj montras sian seriozemon per ridindigo de K-doj, kiuj volas k klopodas konstrui, sen antaŭe pli detale informiĝi pri tio.

„Kiujn reprezentis la 31 Gek-doj?" Sin mem. Se ili por si mem deklaras ion k tion efektivigas, tio jam valoras multe. „Nenion la kunveno diris pri laboro estonta k pri la enhavo de „J. P.". — Ĉu la deziroj de la Londona kunveno jam ĉiuj estas plenumitaj? Ĉu K-do Ŝ. deziras denove de la kunsido difinitan programon por sia laboro? „Ankaŭ oficulojn ĝi ne elektis!" Jes, por tiu, kiu preferas ridi, kiu ne kapablas vidi, por tiu ili ne ekzistas. Sed la kunveno ne nomis ilin estroj! Pri la „rifuĝejo" ni ĉi tie ne diskutu; miaopinie estas pli utile respondi al tiu „iu" sur la aliaj paĝoj de „S-ulo".

„La fakkunsido konsistis el hazarde kunvenintaj K-doj." Ĉu Ŝ. ankaŭ opinias tiel pri la tuta kongreso? Tiuj, kiuj ĉeestis, certe ne venis tien, gvidataj de la bona hazardo: oni ja ne veturas al kongreso, se oni ne havas la volon partopreni ĝin? (Escepte, se oni devas veturi al ĝi por reprezenti iun.)

K-do Ŝ. volas doni bazon al la Jun. Sekcio. Ĉu li opinias, ke ĝi tiun estus ricevinta per akcepto de la koncernaj proponoj? La ĉefa afero ja estas la efektivigo! Kaj por efektivigo ja estas necesaj homoj, kiuj kapablas labori? Do necesas eduki niajn Gek-dojn tiaj. Tion ni ja alcelas per nia rondkorespondado. Ni povas interkonatiĝi kun Gek-doj seriozaj, kiuj penas sin mem eduki por esti kapablaj en nia batalo. Ni pli bone povas helpi, instigi unu la alian, se ni ion scias pri la Gek-doj. Pliproksimiĝi, starigi vicon da bonaj K-doj, da volfirmaj aktivaj laborist-esp-istoj junaj, tion ni atingu ankaŭ per la rondkorespondado. Sed se estas K-doj, kiuj malŝparas siajn fortojn al laboro, kiu laŭ ilia opinio ne valoras, ili ne faru tion k uzu siajn fortojn pli bone. Se ili opinias la SAT-laboron inda, ili ne rigardas la laboradon por ĝi kiel malŝparadon de fortoj.

Finfine mi petas al ĉiuj Gek-doj, ke ankaŭ ili konigu sian opinion pri la raporto k la konsidero pri la fakkunsido.

16 599.

Pri la fakkunsido.

K-do Ŝvarc, kiom vi pravas en via juĝo pri la fakkunsido! Ĝi konsistis el homoj, kiuj ŝajne estis tute izolitaj de la internaciaj junular-movadoj. Mi bedaŭrinde ne povis ĉeesti la komencon de la kunsido k ne aŭdis la raporton, sed mi intencis labori sammaniere kiel vi, kion ankaŭ montris mia propono, pri kiu la fakkunsida raporto ne sciigas. Kiel vi scias, mi jam antaŭe faris al vi proponon, similan al tiu de K-dino Wilson pri internaciaj junulartendaroj. Kiam ĉi tiu propono estis pritraktata, K-do Moravec nur diris, ke tion ni ne povas realigi aŭ sim. k transiris al sekvanta punkto. Pri la Jun. Paĝo mi demandis, ĉu ĝi sufiĉas. K-do M. respondis, ke la redaktoro ofte plendis pro manko de materialo. Al tio mi respondis, ke eble ĝuste la limigita spaco de „S-ulo" timigas multajn K-dojn kunlabori, k mi proponis *memstaran junularservon* (multobligitan). K-do M. rimarkis, ke tio estas ĉiama propono ĉe la junular-kunsidoj; sed ĝi estas nerealigebla. Se mi ĝuste memoras, li eĉ ne faris voĉdonon pri la propono. Nun mi tute perdis la emon kunlabori kun tiaj individuoj, kiuj eĉ povis opinii, ke „rondkorespondado" estas la celo de esp-ista lab. junularo. Sed mi ĝojas, ke vi ne samopinias kun ili k tute konsentas kun vi, ke nia celo estas disvastigi esp-on per praktika uzado ĝia je la servo de l'internacia lab. junularo. La komenton de K-do Moravec pri manko de materialo por J. P. mi ne komprenas, ĉar la redaktoro jam antaŭ monatoj promesis enpresigon de mia artikolo, kiu ankoraŭ ne aperis. Mi opinias, ke ni *anstataŭ izoli nin mem* devas kunlabori al „junulara servo", per kiu ni *povas servi al la ekzistantaj prolet-junularmovadoj.*

H. Nilsen (11 082).

Respondo al la konsidero pri la Amsterdama Fakkunveno.

Ĉu komenci praktikan, kvankam etan laboron, aŭ fari aplomban rezolucion? Tio estas la demando, kiu rezultas el la konsidero de K-do Ŝvarc pri la fakkunveno en Amsterdamo. Laŭ K-do Ŝ. ni devus esti farintaj rezolucion kun tre belaj postuloj, elekti gvidantaron. Nu, ĉiu el ni, kiu kunlaboris k kunlaboras en demokrate organizita movado, konas tian rezolucion: unue oni proklamas tre belajn postulojn, k tiam oni atendas, ĉu iu plenumas ilin. La rezulton evidentigas ankaŭ la ĝisnuna laboro de l'Jun. Sekcio — ĝi estis nula: Ekzistis nenia interrilato inter SAT-anaj gejunuloj; ke ekzistas tiaj, oni povis supozi nur pro la ekzisto de *J. P.* Kiam ni kunvenis en Amsterdamo, preskaŭ neniu konis iun alian, preskaŭ neniu sciis ion pri la laboro de l'*J.S.*! La raporto de K-do Ŝ. alvenis la tagon, kiam la kunveno okazis. Nu, pri tio jam atentigas

TRA ESPERANTIO

Kiu estas Jozefo?

En la vilaĝo Kolbuŝ (Kohlbusch) apud la urbo Stolberg loĝas la gepatroj de Jozefo Reŭl. Nia Joĉjo estas 16-jara, malgranda, k ĉiam gaja pro sia juneco, tamen la plej serioza k silentema knabo. Joĉjo vizitas superan lernejon en la urbo Stolberg k li multe k bone lernas. Reveninte hejmen el la lernejo, li devas disporti la ĉiutagan gazeton „Arbeiterzeitung" (Laborista Gazeto), ĉar lia patro jam depost kelkaj jaroj estas senlabora k Joĉjo devas helpi panakiri. Jam estas vespero, kiam Joĉjo estas plenuminta sian laboron k li kompreneble estas laca, tamen ankoraŭ devas lerni, ĉar li timas la ĉefinstruiston, kiu estas tre severa k krom tio politika malamiko de nia Joĉjo. Spite tio Joĉjo ĉiam portas sian kompartian insignon, estante komunisto. Sed lia instruisto estas Hitlerano (faŝisto). La situacio por Joĉjo estas tre malfacila; tamen li brave k kuraĝe batalas por sia doktrino, kiun li lernis de Karlo Marks.

Sed kiu Joĉjo estas plie? Li estas vigla k fervora esp-isto. Joĉjo bone parolas esp-on, li korespondas kun eksterlandanaj samsortanoj k li estas LEA-ano k la plej fervora pioniro en nia esp. movado.

Antaŭ unu jaro Joĉjo partoprenis mian esp-an kurson en Stolberg. Dum la tuta kurso li estis la plej bona lernanto, ĉiam akurata, silentema k lernema. Hejme li skribis malmulte, ĉar li ne havis tempon pro sia laboro, tamen li sciis ĉion. Ĉiun vorton, kiun mi demandis, li ridante citis. Krom tio li helpis al la maljunaj Gek-doj dum la esp-a kurso.



Post la kurso ni ĉiam interkorespondis, ĉar mi malproksime loĝas de Joĉjo. Tre interesajn kartojn k leterojn mi ricevis de li. Mi donis al li kelkajn adresojn de eksterlandanoj k, kompreneble, li diligente korespondas. Iun tagon mi denove ricevis leteron de Joĉjo, ĝojege mi per ĝia legado eksciis, ke nia juna K-do fariĝis esp. instruanto. Jen la enhavo de la letero:

„Kara K-do Karlo! Nun mi volas ankoraŭ iom skribi al vi, ĉar mi jam delonge intencis fari tion. Pardonu, ke mi ne skribis pli frue. Mi nun havas feriojn k ankaŭ multan tempon. Mi komencis esp-an kurson kun 9 lernantoj k lernantinoj. Ili estas: Mia patro, fratino, miaj amikoj k tiuj, kiujn mi konas. La kurso estas en nia loĝejo. Ni jam lernis ĝis la leciono 17. Mi havas malmulte da lernantoj, sed ili persistos certe ĝis la fino de la kurso. El Rusio mi ne ricevis respondon. Espereble vi fartas bone. Mi deziras korespondi. Zorgu, se vi volas esti tiel bona, ke mi ricevu adresojn, ankaŭ por miaj lernantoj. Nun mi finas mian leteron. Fartu bone!

Vin salutas kore k ruĝfrate

Jozefo Reŭl, Kohlbusch 67."[1]

Joĉjo ankaŭ partoprenis nian esp-an distriktkonferencon, kie li raportis pri sia kurso. Ĝojege li sciigis, ke lia kurso baldaŭ finiĝos kun plena sukceso.

Do, karaj geesp-istoj el la tuta mondo, vidu k aŭdu, ke Joĉjo estas vigla k aktiva esp-instruanto. Imitu ĉiuj la ekzemplon de Joĉjo!

P. S. Ĵus alvenis karto de Joĉjo, ke li fondis grupon kun 5 membroj en sia loko. Saluton al la novaj batalantoj!

Ruĝfrate *Karlo Maŭrics.*

[1] Kohlbusch bei Stolberg (Kr. Aachen), Buschstr. 67.

K-dino 16599. Sed prave oni povas demandi K-don Ŝ., ĉu *tio* estas serioza laboro!

K-do Ŝ. faris proponojn. Sed ili havis la mankon, ke ni devus havi grandan organizon de esp-istaj junuloj por ilin plenumi. Sed li mem ja samtempe konstatas, ke ne ekzistas ia kunlaborantaro. Kaj lia konkludo el tiu konstato estas vere plenplena bankrotdeklaro por sennacia, jam por internacia organizo: organizado en nacia kadro.

Ĉe la kunveno ni ĉiuj ne estis tre entuziasmaj, ni pripensis k neniu vidis klare la vojon irotan. Sed klare ni ekkonis, ke ni ne povas starigi postulojn al organizo, kiu ankoraŭ ne ekzistas, ke ni devas fari la unuan paŝon, kolekti k interrilatigi homojn interesiĝantajn. Ni devas komenci tian laboron en ekzistantaj junularorganizoj aŭ propraj grupoj, laŭ la lokaj cirkonstancoj. (Tamen tia laboro ne havas tujajn rezultojn, sed postulas tempon.) Krome ni devas interrilati unu kun la alia; organizi tion estas malfacila afero, se oni povas interrilati ĉefe nur perletere. Ni komencis rondleter-sendadon. La sola praktika rezulto! Sed *praktika*, jam realigita rezulto! Kaj la ĵus alveninta dua rondletero esperigas min, ke pliaj praktikaj rezultoj sekvos el tiu rimedo.

La unua paŝo devas antaŭi la duan. Ni komencis ĝin k, kiam ĝi estos realigita, tiam estos okazo pripensi k efektivigi viajn proponojn, K-do Ŝvarc!

Vetig (16 900).

Voĉo de kompartiano.

Ni ricevis jenan leteron, kiun ni publikigas sen komento:

10 – XI – 1931.

„Al la Plenum-Komitato!

„Kamaradoj!

„Leginte vian manuskripton ‚Al la tuta SAT-anaro', aperintan en la n-o 368/369 de „S-ulo", mi ne povas deteni min skribi mian opinion pri la skismiga sinteno de multaj — ne ĉiuj — el miaj sampartianoj. Vi diras, ke malgraŭ ĉio la komunistoj havas kiel antaŭe sian lokon en SAT k ke ili povas anonime aŭ malkaŝe kunlabori al la SAT-organoj. Mi kredas tion, k studinte tre atente de la komenco la tutan konfliktan aferon, mi deklaras tute malkaŝe, ke ĉiu honesta, juĝkapabla k sekve ne fanatika partiano havas nenian motivon por ne fidi al viaj diroj.

„Sed necesas ankaŭ, ke vi sciu, kiu mi estas k kiom mi faris por la komunismo. En mia hejmurbeto Bad Ischl (Aŭstrio), kiu estas tre reakcia loko, k en la ĉirkaŭaĵo mi aktive agitadis, organizis kunvenojn, kolportadis k vigle interrilatis kun la sekretario de l'partio en Vieno. Pri tio mi povas atesti per amaso da leteroj. Ĉe balotoj mi sukcesis atingi, ke la nombro de voĉoj konsiderinde pligrandiĝis kompare kun la antaŭaj balotoj. Mi skribas: „mi sukcesis", tial ke efektive mi estis la unua organizita komunisto en Ischl. La aŭstria kompartio bone konas min k scias, ke mi denove propagandos k agitos, kiam mi revenos hejmen. Pro tio mi ne tro timas la denuncojn de la *memelektitoj* el la Esperantista Komfrakcio. La Partio certe ne facilanime eksigus min pro tio, ke mi malaprobas la skismigan agadon de la kriaĉemaj „Isto"-anoj. Mi nur ĉagreniĝas ĉe la konstato, ke multaj el miaj sampartianoj ne kapablas fari diferencon inter Sovetio k CK. de SEU. Miaopinie ne sufiĉas loĝi en Moskvo por havi per tiu simpla fakto ateston pri komunisteco k lojalo al Sovetio. Ramsin k.a. sabotintoj ankaŭ loĝis en Moskvo k dum longaj jaroj havis la fidon de la partiaj instancoj. Fakto estas, ke la malpermesigo al la SAT-eldonaĵoj fare de CK de SEU estas vera sabotado al Sovetio. Estas ja al ni, komunistoj, neeble pra-

vigi tian malpermeson antaŭ sobre pensantaj homoj. Eĉ se „S-ulo“ estus tute plena de herezaĵoj, ĝia legado en Sovetio estas malpli danĝera ol ie ajn. Aŭ ĉu la CK de SEU opinias, ke niaj Sovetiaj K-doj estas tiom malsaĝaj, ke ili ne kapablas decidi mem, ĉu „S-ulo“ rilatas amike aŭ malamike al Sovetio? Kaj, plie, mi neniam povus aprobi la malhonestan konduton de CK de SEU, rilate ĝian ŝuldon al SAT, eĉ se mi aprobus ĝian (de SEU) vidpunkton, rilate la organizadon de la esperanta movado. Tia raba faro ankaŭ kompromitas Sovetion k sekve la gvidantaro de SEU fakte agas kontraŭ la verajn interesojn de la proleta ŝtato.

„Unuvorte, mi deklaras tute senkaŝe mian malsolidariĝon kun la kompromita, detrua agado de la skismigantoj de nia movado. Mi havas la konvinkon, ke per tio mi pli bone servas la komunismon ol la neŭtraluloj (Lingva-Komitatanoj disvastigantoj de la burĝaj eldonaĵoj de „Literatura Mondo“) el la CK de SEU.

„Antaŭ kelkaj jaroj, mi aŭdis en Vieno K-don Jonas, dirantan, ke se la esperantistaj komunistoj fondas propran tutmondan organizon, ankaŭ la social-demokratoj fondos sian propran sur la bazo de landaj organizoj. Jam tiam, leginte ‚For la Neŭtralismon!‘ mi malaprobis tiun stultan parti-imitaĉon. Firme kredinte, ke la esperantistaj kompartianoj ne organizos sin internaciece, mi ĉefe pro tio aliĝis al la kompartio. Kaj hodiaŭ kion oni konstatas? — Ke la gvidantoj de la Esp. Komfrakcio agas tute oportunisme kiel la socialdemokratoj k tiel fakte revizas la principojn, kiujn dum pluraj jaroj ili aprobis en SAT.

„Mi rajtigas vin publikigi mian leteron, se vi opinios, ke tio povas utili al nia movado. En mala okazo vi povas ankaŭ tute prisilenti ĝin.

„Kun fidele SAT-anecaj salutoj
via Johann Bruckenberger.
Letchworth, Wilbury Crest, Anglio.

Al junuloj-socialistoj!

Jen ĝojiga novaĵo por vi ĉiuj, entuziasmaj junuloj agantaj en socialistaj organizoj: Depost la 1-a de decembro la francia, tutnacia organo de Socialista Junularo, „Cri des Jeunes“ (Krio de l'Junularo), publikigos regule unuagradan esp. kurson. La redakcio disponigis al ni kolonon en ĉiu n-o, k ni scios plej bone uzi ĝin, ĉefe por pruvi al la soc. junuloj la mirindan facilon de nia lingvo, k por instigi la K-dojn ĝisfunde studi esp-on k ĝin apliki internaciskale.

Sed ni ne volas, ke niaj unuagradaj lecionoj aspektu tro seke, kontraŭe ni volas altiri al nia kolono ĉies okulojn: tiucele *ni bezonas vian fratan helpon!* Estas projektita enmeto supre de nia kolono de interesaj informoj k artikoletoj pri esp-o EN PLEJ DIVERSAJ LAND-ORGANIZOJ JUNSOCIALISTAJ. Tiele la legantoj pli interesiĝos k pli kuraĝos studi esp-on, fariĝi socialistaj esp-istoj! Skribu do multnombre! Ĉiu el vi ricevos rekompencon, ĉu per rilatigo kun soc. korespondanto, ĉu per alsendo de propaganda materialo. Studentoj, sendu plie materialon por esp. paĝo de „l'Etudiant Socialiste“.

Sendu ĉion al Propaganda Komitato Socialist-Esp-ista (Socialista Frakcio de franclingva LEA); sekretario: F. Chamarre, 64, avenue de Metz, *La Rochelle* (Francio).

SAT-anoj en regionoj, kie la angla lingvo estas parolata, Aŭstralio, Nov-Zelando, Kanado, Sud-Afriko, ktp, ĉu vi legas „The Labour Esperanto Bulletin“, la oficialan monatan organon de B.L.E.A? Sendu viajn nomojn k adresojn, k kunlaboru! La bulteno estas preskaŭ tute en la angla lingvo. Redakcio, 18a, Grand Avenue, *Bournemouth*, Hants., Anglio.

Radio Stokholmo!

La 6-an de decembro (dimanĉon) K-do John Johansson parolos per stacio Stokholmo-Motala (en la programo de A.B.F., kiu enhavas esp-on la unuan dimanĉon de ĉiu monato) je la 10,30 h. laŭ mezeŭropa tempo pri „travivaĵoj esp-aj dum la milittempo“. La aŭskultantaj Gek-doj estas petataj poste sciigi al A.B.F., Sveavägen 52, *Stockholm*, pri la disaŭdigo. Tie! agante vi faros al la svedaj Gek-doj grandan servon; tial skribu multnombre!

EN NIA MOVADO

KRONIKO

Estonio. *Tallinn.* 5. nov. parolis en la Virinsocialista Klubo pri „Laboristinoj k esp-o“ K-dino L. Petton. 12. nov. komenciĝis kurso ĉe junsoc. klubo, gvidas K-do H. Seppik. **Francio.** *Ljono* (Lyon). Je 24. sept. la ĝenerala konsilantaro de la Laborborso, kiu konsistas el delegitoj de 98 sindikatoj el 4 tendencoj, dediĉis kunvenon al esp-o. K-do M. Ru (Roux), sekr. de Esp.Lab.Grupo, faris raporton pri valoro de esp-o por la laboristaro k akcentis pri ĝia disvastigo en prol. rondoj. Li diris, ke jam de 25 jaroj sindikataj kongresoj, naciaj k internaciaj, voĉdonis aprobajn rezoluciojn por esp-o, sed lasis ilin sen provo je realigo. La delegitoj prenis novan rezolucion k ŝajnas, ke gvidantoj pli interesiĝas pri nia afero, ĉar ili donacas monon al la grupo k volas sendi lernantojn. Ni vidos! La 4. okt. okazis en la sidejo de l'Esp.Lab.Grupo regiona konferenco, kiun partoprenis delegitoj de FEO-grupoj el St. Etjen (Etienne), Grenoblo, Ljono k Ĝenevo (Svisio). Prezidis la kunsidojn: K-do Rival. La iniciatinto de la kongreso, SAT-ano 132 raportis pri la nuna situacio de la prol.esp.movado en la regiono. Jam vigle laboras 4 fortaj grupoj, kies membraro sume superas 200. K-doj finlernintaj en la per-koresp. kurso estas pretaj fondi novajn grupojn. Por helpi k konsili ilin necesas ligilo same por bone organizi la propagandon. Tial K-do 132 estis elektita kiel sekret. de la regiona centro. Raportis ankaŭ K-doj Kol (Coll, Grenoblo), Rival (St. Etjen), Andreani (Ljono) k Ĝeneva K-do pri la stato de sia grupo, provoj, metodoj k rezultoj. K-do Kam. Ru (Roux) legis interesan rap. pri instruado de esp-o, kiu havis unuaniman aprobon. La konferenco ankaŭ traktis labor- k propagand-metodojn. Ĝi certe ebligos novajn paŝojn de nia movado en la regiono. — La urba Konsilantaro de Ljono alprenis rezolucion, kiu esprimas la deziron, ke instruo de esp-o fariĝu deviga en la privataj k ŝtataj lernejoj de Francio. En la sama kunsido la urbestraro voĉdonis subvencion al Esp.Lab.Grupo de 500 frk. — La K-doj vizitas regule la grupon, k ankaŭ alilanduloj trapasante la urbon. Je 9. 11., dum kunveno, kiun partoprenis 30 Gek-doj, venis Hamburga SAT-ano, kiu piediris de Barcelono al sia hejmurbo. Frate akceptite, li parolis pri la situacio de laboristoj en Hisp. Al li ni deziras bonan reveturon! *Le Chambon-Feugerolles.* En tiu urbeto de distrikto Lŭar (Loire), K-do Dimje (Dimier) organizis kunvenon la 13. sept. 40 p. ĉeestis. K-do 132 (Ljono) parolis pri problemo de intern. lingvo laŭ socia vidpunkto. La urbestraro helpas ĉe starigo de nova grupo. Kurso estis malfermita la 5. okt. kun 10 lern. — La tutlanda organo de la Socialista Junularo „La Krio de l'Junuloj“ aperigas ekde 1. dec. esp. kurson. — **Germanio.** *Boĥum.* Je 27. 10. okazis eksterordinara ĉefkunveno de la SAT-rondo „Antaŭen“. La plej granda parto decidis realiĝi al LEA; la granda plimulto restas estonte SAT-anoj — laŭeble aktivaj. La SAT-Rondo aranĝis ĝis nun ĉi-jare 5 kursojn kun 106 gelernantoj. Ĉe unu en la sindikata domo partoprenas 30 p., en la ejo de l'SAT-Rondo 22 p., en lernejo Boĥum-Verne 21 p., en gastejo de komjunularo 23 p., en privata loĝejo de iu K-do 10 p. *Merkŝtajn.* En la Aĥena regiono la movado plivigliĝas. Per ekspozicioj k alia propagando ni bone sukcesis k aranĝis en div. urboj 18 kursojn kun pli ol 500 p., plejparte ministoj k fabriklaboristoj. (13 398). *Ŝtutgart.* La SAT-rondo kunvenas ĉiusemajne en la loĝejo de K-do 11 067. Pro senlaboreco de kelkaj K-doj ni ne plu povas renkontiĝi en gastejo. Momente ni trastudas kune la interesan k legindan SAT-eldonon „Vortoj de K-do Lanti“. Antaŭ 3 semajnoj ni malfermis kurson por komencantoj inter la metalista sindikat-junularo kun 25 p. Unuafoje ĉi loke lab. organizo (la germ. metalista sindikato) disponigis al ni senkoste ĉambron por esp. instruo. K-do Noel el Le Havre (Francio) helpis al nia propagando per instigletero al la metalista junularo. La opoziciuloj klopodis lastatempe per cirkuleroj kalumnii nin, sed fiaskis plene. Aktiveco, bedaŭrinde en negativa senco! — Ni dankas al ĉiuj SAT-anoj, kiuj atentis nian alvokon, protesti kontraŭ la reakcia juĝistaro preparanta proceson kontraŭ la kuraĝaj gekuracistoj Volf k Kinle (akuzitaj pro peko kontraŭ la abortiga k mortparagrafo 218). *Ulo.* — **Svedio.** En Norda Svedio, en poluscirkla Laponio, la esp. movado bone progresas dank' al tio, ke tie ĉi la lingvon propagandas ne nur esp. organizoj, sed — ABF — Laborista Kleriga Asocio, neesp-ista plej grava sveda kultura organizo. Krom per konstantaj esp. kursoj laboristoj tie ĉi ofte lernas esp-on per koresp. kursoj. Tiaj Gek-doj fariĝis ofte poste bonegaj esp-istoj k helpis por eksterlandanoj traduki paroladojn ktp. La gazetaro favore rilatas al esp-o, ABF-organizoj en la urboj, kie ankoraŭ la movado estas malforta, petas esp-istojn el aliaj urboj por fari klarigajn paroladojn pri esp-o k provlecionojn. K-do Ruus (15 428) gvidas en Laponio kursojn rektmetodajn, nome en *Abisko* (mondfama turistloko en polusa cirklo kun somera meznokta suno), okazis je 4. 10. provleciono. Kurso okazos findecembre. *Boden.* Je 25. 10. provleciono por 150 p. ABF elspezis por ĝi tre multe da mono. — N. Ruus kun tradukanto alveturis el distanco de ĉ. 250 km.

Vojaĝelspezojn, salonluon, anoncojn en 5 gazetoj, afiŝeg-presadon, ĉion pagis ABF (neesp-istoj), ebligante al ĉiuj partopreni la provlecionon senpage. Rezulto — pli ol 50 personoj estis registritaj al la kursoj, komenciĝontaj en jan. *Gällivare*. Je 18. 10. provleciono. Je 3. 11. komenciĝis kurso kun 42 p. *Kiruna*. Je 1. 11. finiĝis kursoj, kiujn partoprenis en 7 grupoj 211 p. Okazis publika ekzameno antaŭ ĉ. 350 p. k vespere festo partoprenita de ĉ. 200 p. i. a. de 5 norvegaj esp-istoj k aliaj el najbaraj urboj. Komenciĝis 3 daŭrigaj kursoj, gvidataj de lokaj geinstruistoj Otterfors k Berggren. *Malmberget*. Je 18. 10. provleciono. Komence de nov. malfermiĝis 6 grupoj kun pli ol 200 p. Inter ili 2 grupoj por gelernantoj kun ĉ. 90 p. ABF ĉie bonege agis: konsiderante la ekonomian malbonstaton ĝi ebligis al senlaboruloj partopreni la kurson senpage. 4. okt. okazis ĉi tie esp. radioparolado de K-do N. Ruus (SAT estis menciita). Post 20-minuta parolado pri „esp-o por la nuna tempo" K-do Wallin intervjuis svedlingve lokan instruistinon E. Nilsson, kiu lernis esp-on pasintprintempe (same kiel ĉiuj aliaj esp-istoj en Malmberget) pri la utilo de esp-o. Parolado k intervjuo havis tre grandan propag. valoron. — Usono. Depost la 3-a de junio ĉi-jare aperis ĉiusemajne artikoloj de K-do 16 286 en „The Norwalk-Artesia Times" (Norvalk, Kalifornio), kvarfoje eĉ fruntpaĝe. Sekve de tiuj publikigoj mi faris je 20. 10. duonhoran paroladon antaŭ Norvalka Virina Asocio k ricevis la promeson organizi kurson. Je 23. 10. mi paroladis al grupeto en Los Nietos (Kalif.) k organizis 5-membran kurson. (16 286.)

Ĉe la instruistoj.

La sekcio de la Sen (Seine) de l'Unueca Instruista Sindikato (C.G.T.U.) akceptis jenan rezolucion prezentitan de K-dino Simone Glodo: „La sekcio, konsiderante esp-on kiel ilon por la proletara liberigo, direktas simpatian saluton al la Federacio Laborist-Esp-ista (FEO)[1], kiu propagandas jam 10 jarojn esp-on en la prol. medioj, akceptante la principon de la klasbatalo. La sekcio pretas doni sian moralan apogon al la Centra Komitato de la Federacio, por helpi ĉe la propagando inter la revolucia geinstruistaro."

[1] LEA por franclingvaj regionoj. — *Red.*

Korekto. — Bonv. korekti sub „Recenzejo" en „S-ulo" n-o 370/71, p. 42, ke la prezo por „Cours Rationnel" ne estas 8 frk., sed *10.75 frk. afrankite.*

MEMORNOTO

Represis el „S-ulo":

The Los Angeles Citizen, 23. 10., 40-hora laborsemajno (364), *Signalen*, Stokh. 12. 11., parolado de Nathans en Amsterd.; *The Norwalk-Artesia Times*, Norwalk, 8. 10., Tra okc.-eŭrop. grandurboj (353), 15. 10., okazis miraklo (359); *L'Effort*, Lyon, 31.10., parolado de Lanti en Amsterd.; *Rahva Sona*, Tallinn, 8. 10., naciismo ĉe univ. esp. kongr. (360); *The Industrial Worker*, Seattle, 24. 10., ĝen. striko en Barcel. (364), 31. 10., viktimo de Musolini, klasbat. en Litovio (365); *Volksbl.*, Boĥum, *Fr. Presse*, W.-Eickel, *Volkszeitung* Herne, *Wittener Volkszztg.*, *Volksst.* Wattenscheid, 12. 10., okazis miraklo (359).

Priesper. artik. k notojn enhavis:

Le Populaire, Paris, 3. 11.; *Le Libertaire*, Paris, 30. 10.; *Volkswille*, Hannover, 14. 10., 20. 10: *L'Avenir Socialiste*, Lyon, 31. 10.; *Le Réveil Ouvrier*, Nancy, 7. 11., 11. 11.; *Signalen*, Stokh., 5. 11.; *Neue Zeitg.*, München, 23., 24., 28. 10.; *Progres*, Varsovio, 1. 11. (alvoko k kurso, grava propag. n-o); *Labour Woman*, Lond., nov. (rubr.); *Bochumer Anz.*, 5., 10., 17., 19. 10.; *Westf. Volkszztg.*, Boĥum, 5., 10., 17. 10.; *Volksblatt*, Boĥum, 3. 5. 6. 13. 20. 25., 26. 27. 30. 10., 5. 11.; *Ruhr-Echo*, 27., 30., 31. 10.; *Fr. Presse*, W.-Eickel, *Herner Volkszztg.*, *Volksstimme* Wattenscheid, *Wittener Volkszztg.*, 5., 26. 10., 5. 11.; *Solidarität*, Ofenbaĥ, 1. 11.; *Rahva Sona*, Tallinn (ĉiusemajne kelkfoje; ofte SAT estas speciale menciita); *Norrlandsfolket*, Kiruna, *Norrskensflamman*, Lulea, *Norrländska Socialdemokraten*, Boden, ĉiusemajne.

Pri la SAT-Kongreso raportis:

Freie Presse, Strasbg., 10. 11.; *Bayr. Echo*, München, 12/13. 9. (opoz.); *Der Syndikalist*, Berlin, 31. 10. (detala artik.).

Peresper. materialon enpresis:

Le Libertaire, Paris, 30. 10.; *Le Populaire*, Paris, 16. 11.; *Bayr. Echo*, München, 15/16. 8., 22/23. 8., 26/27. 9.; *Neue Zeitg.*, München, 21.8., 2. 9., 25. 9., 30. 10.

NIA POŜTO

Anglio. — Ni atentigas niajn K-dojn tieajn, ke K-dino France (Handfort) ne plu estas landa perantino. Kiel provizora peranto funkcias K-do J. Sulsky, 19 Leyton Rd., *Harpenden*, Herts. — *Adm.*

Esperanto-Enciklopedio.

En la lastaj jaroj aperis kelkaj tre gravaj verkoj en esp-o. *Bibliografio* de P. Stojan, la *Plena Vortaro de Esperanto*, la Originala Verkaro de Zamenhof, la verkoj de Remark k aliaj imponaj eldonaĵoj estas dokumentoj pri tio, ke esp-o jam atingis tiun maturon, kiam diversaj eldonejoj ne timas aperigi verkojn indajn eĉ al la plej grandaj naciaj literaturoj.

En tiu vico nun la eldonejo *Literatura Mondo* decidis eldoni Esperanto-Enciklopedion, multe bezonatan verkon por esp-istoj, kiu enhavos ĉion gravan pri la movado, historio, literaturo, propagando, partoprenantaj gvidantoj ktp. de esp-o. La verkego, kies bazo estas la valora manuskripto de s-ro L. Ŝirjaev, Ruslando k kiun redaktas s-roj V. Bleier, K. Kalocsay k L. Kökény, deziras esti modelo por kolektiva kreado per la samideanoj el la tuta mondo. Pro tio la redaktoroj alvokas ĉiujn esp-istojn, interesiĝantajn pri tiu ĉi serioza laboro, prezenti siajn opinion, ideon, eĉ artikolojn al la redakcio. Ĉies opinio k ideo estas bone esplorata k observata por la intereso de la verko. La redakcio respondas al ĉiu en aparta fako de Literatura Mondo ekde la januara n-o 1932. Tial individuan respondon neniu atendu! Ĉiujn korespondaĵojn sendu al

Literatura Mondo, Budapest IX. Mester-u. 53. V. 7, por Enciklopedio.,

13 243 britoj sendas pacsalutojn tutmonden per Esp-o.

Multaj branĉoj de la ĉi subaj organizoj sendas pacsalutojn per jena deklaro:

„Ni, membroj de (nomo de organizo) reasertas nian konvinkon, ke armiloj estas ne protektilo. sed terura k pliiĝanta minaco al la popoloj de la mondo. Ni solene promesas fortege labori por la tuta forigo de armiloj k la decidado pri internaciaj disputoj en internaciaj juĝejoj. Ni proklamas nian unuecon kun ĉiuj tra la mondo sen diferenco de raso, koloro aŭ religio, kiuj estas laborantaj samcele. Al ili ni sendas per esp-o tiun ĉi leteron de saluto k kuraĝigo."

Sekretario (subskribo)
(nombro de personoj reprezentataj)
Gildoj de la Kooperativa Movado.
Politikaj Fakoj de la Kooperativa Movado.
Branĉoj de la Lab. Partio.
Branĉoj de Junulara Movado.
Branĉoj de la Frataro-Movado.
Branĉoj de la Lernejoj por Plenkreskuloj.
Branĉoj de la Nacia Sindikato de Fervojistoj.
Societoj de Amikoj (Kvakeroj).

Ili reprezentas sume *13 243* homojn.

Ni sugestas al vi, legantoj, traduki nacilingven, la deklaron, liston de organizoj k nombron da personoj; fari el tio artikolon por viaj lokaj gazetoj. (Sendu eltranĉon al ni). Ankaŭ uzu la informon por havigi reciprokajn deklarojn de organizoj ĉe vi k sendu al ni la nomojn k nombrojn de personoj reprezentataj.

Por la komitato „Esperanto-Mondservo": P. L. Wright. 5, Hoppers Road, *Londono. N. 13.*

KORESPONDADO

Unu enpreso, simpla trilinia anonceto kostas 0,80 mk g., ĉiu plia linio 0,50 mk. g. — Grandaj anoncoj kun kadro: po kv. cm. kostas 0,20 mk. g.

BELGIO

K-do A. *Houben*, Kemmelbergstr. 3, *Berchem-Antverpen*, deziras interŝanĝi PM.

NEDERLANDO

Rev. socialisto dez. regulan koresp. kêl. pri politikaj k ekonom. temoj. Skribu al *C. J. Coppens*, Meermannstr. 60. *Rotterdam.*

SOVETIO

Atentigo.

Timegante, ke niaj Sovetiaj K-doj estu ĝuste informataj pri la okazantaĵoj en la Esperanta Laborista Movado, la CK de SEU malpermesigis en Sovetio ĉiujn SAT-eldonaĵojn. Multaj SAT-anoj tamen deziras havi interrilatojn kun Sovetianoj k pro tio ni publikigas k -os — korespondpetojn elĉerpitajn el „Isto".

K-do *G. Ŝipov*, juna teknikisto, dez. kor. kêl pri div. t., interŝ. L, PK, il. gaz., PM, esp-aĵojn. Ul Engelsa 8, *Nikolaev.*

K-do *S. I. Ŝaulskij* dez. kor. kêl pri ĉt. L, PK, PI, PM. Mi instruas natursciencon, pentrarton k esp-on en laborlernejo. Temrjuk, *Luksemburg* (Ukrainio).

K-do *A. Nosov*, kalkulisto, dez. kor. kêl, *Frolovo*, Nijne-Volĵskij Kraj, Neftesklad.

K-do *S. N. Krolikov*, Poĉtovij jaŝĉik, *Ĥanjenkovo*, Makeevsk. rajona (Ukrainio), Donbass, kêl. precipe karbministoj (por ĉelo de SEU).

K-do *Vjaĉeslav V. Kalaŝnikov*, Gruzinskij per. 6, kv. 6 (24-jara financ-oficisto) serĉas individuan k kolekt. koresp. kun gejunularo tutmonda, same kun junkom-istoj ĉiul. pri viv- k laborkondiĉoj de junularo, laboro k batalo de junkom., liberp. k IRH-mov. letere. Ankaŭ interŝ. PK, PI, PM, bfl., esp-aĵojn.

ATENTU!

Esperantista Klubo de Falkenberg (Svedio) aranĝos internacian letervesperon la 15-an de januaro 1932. Ni atendas leterojn k salutojn de ĉie en la tuta mondo. Ĉiu skribonto certe ricevos respondon.

Adresu: John Larsson, Box 40, Falkenberg.

ATENTU! Por disvastigi esperanton, la anark. esp. grupo en Stokholmo aranĝos letervesperon la 30-an de januaro 1932. Sendu L, PK k salutojn multnombre! Respondo estas certa. Sendu al: K-do Adrian Person, Stadshagen 15, B., *Stockholm* (Svedio).

ENHAVO

Presejo Oscar Wettig, Gelnhausen (Germanio)